

የኢትዮጵያ ቁዴል ጥናት

እንደኛ ክፍል

የሰንበት ፖርዃቤት በታች መማርያም ማስተማሪያ መጽሐፍ

በኢትዮጵያ እርምጃዎች ተዋካዎ በታች የመስራት የሰንበት ፖርዃቤት በታች ማረጋገጫ
መማሪያ ዓለም አቀፍ የሰንበት ፖርዃቤት በታች አንድነት የተዘጋጀ

መጽሐፍ ቅዱስ የኩት አንድና ክፍል

Additional information about the project can be obtained from the author or from the editor.

የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አንደኛ ክፍል

መማሪያ ማስተማሪያ መጽሐፍ

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ቅዱስ ቤት ክርስቲያን
ሳንበት ተምህርት ቤቶች ማያዣያ መምሪያ ዓለም
እውቅ የሰንበት ተምህርት ቤቶች አንድነት የተዘጋጀ

፳፻፲፷

eotc.nssu.office@gmail.com

+251 913 642160

+251 911 173905

+251 111 567279

<https://t.me/EOTCNSSU>

<https://www.facebook.com/nssu.eotcss>

<https://www.youtube.com/channel/UC83LE-1vp0FBsV2TEfcSmUg>

Copyright ©
2014 E.C

መከሰተ ሪሳ (ይዘት)

አርእስታ

78

መግበያ	
ምዕራፍ አንድ	፩
ከኢየሱም እስከ የህ ያለ የእበው ታሪክ	፩
፩. ይ ማኑ ፍጥረት	፩
፩. ይ አየሱም እና ሂዋን በእድን ገነት	፩
፩. ይ የእበልና የቋሞን ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የኝነት ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የባለለውን ግንቦ	፩
ምዕራፍ ሆለት	፩ ዕ
ከኢበርሃም እስከ መብ	፩ ዕ
፩. ዕ የእባታችን የእበርሃም እና የሚሸ ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የካህን መልከ ደረቅ ገንዘብ ስሌም	፩ ዕ
፩. ይ የይበካቅ ልደትና እድገት	፩ ዕ
፩. ዕ የይበቆብ እና የዓለው ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የይበቆብ ልደቱ ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የሬተል ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የይበቆብ ልደቱ የየዕፍ ታሪክ	፩ ዕ
፩. ዕ የሙሉ መውለድና እድገት	፩ ዕ
፩. ዕ. የእጋን የካህንት አገልግሎቱ	፩ ዕ

፩. ገ. ለእምራራ አለዋያን መና ከደመና	
መውጫና ወሂ ከዓለት መቁለቁ	፩
፪. ገዢ የሙሉ እሁት ማርያም	፩ ቤ
ምዕራፍ ማስተ	፩ ቤ
ከእያወዻ እስከ ደዋት.....	፩ ቤ
፪.፩. የእያወዻ ታሪክ	፩ ቤ
፪.፪. የሰምሰን ታሪክ	፩ ብ
፪.፫. የገዢያን ታሪክ	፩ ይ
፪.፬. የኑሃት እና የነጋግጣን ታሪክ	፩ ዕ
፪.፭. የአመካልና የዓለ. ታሪ.	፩ ቤ
፪.፮. የእሳቱር ታሪክ	፩ ብ
፪.፯. የአመካል እናት የአና ታሪክ.....	፩

መግለጫ

ልደታ በእግዥ አብደር ስለምታ እንደምን አላቸው አባቶችና
በመንፈሰ ቅዱስ እርዳታ የበት ክርስተያንን ሥርዓት
በሚገባ ስርተው በሆነ ደምጠው ፍል ቁርቆው ጥሩው
እንዲሁም በት’ውራት (በቅብበለማን) መጽሐፍትን አዘጋጅተው
አጥተውናል፡፡ እናንተም

ቅዱሳት መጽሐፍት በማውቆ እንደትተገበሩ በመልካም ሥነ
ምግባር እንደትታለሁ ይህ መማሪያ መጽሐፍ ተዘጋጀቷል፡፡

ስለዚህ በዚህ ክፍል ተምህርት ወሰኑ የቅዱሳት መጽሐፍት
ውሰኑ የቅዱሳን አባቶችና እና የቅዱሳን አናቶችና በዋሳት
ዋና ወና ምልሬዎች ተካተው ቁርቦዋል፡፡

መጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አንድሮ ክፍል

በኢትዮጵያ አርቶጂኩ ተዋሕዶ በተ ከርስቲያን ዓለም አቀፍ የሰጠት ትምህርት በቻቻ አንድነት የተዘረጋጀ

ጥዕራዊ ኢትዮ ከኢያዥ እስከ ፍህር የአበበው ታሪክ

የትምህርና ዓለም

ተማሪዎች ይህንን ትምህርኑ ተምረው ከጠናቀቁ

በታላቸው

- 👉 ሥነ -ፍጥረት ሥንል ምን ማለታዎን እንደሆነ ይገልጻለ::
- 👉 የሥነ -ፍጥረት አስተኛ ማን እንደሆነ ይገልጻለ::
- 👉 ከእሁዳ ጭምር እስከ ቅዱስ ያረሰ የተፈጻሚ ፍጥረታትን ይዘረዘሩል::

ቁልፉ ታሳት

- 👉 ሥነ ፍጥረት
- 👉 ፍጥረታት
- 👉 መሰዋዕት
- 👉 የኩህ መርከብ
- 👉 የባቢሎን ግንባ

፭

የመጀመሪያ ጥያቄዎች፡-

- ፩. ልሆነ መን ሂጠራችሁ?
- ፪. የመጀመሪያዎች ለወጥ ምም መን ይበላል?
- ፫. ለነ ፍጥረት መለት ማን መለት አንድሆነ እስከ
ለመምህራችሁ ተናገሩ::

፩. ወነ -ፍጥረት

ውነ -ፍጥረት ምንድን ነው?

👉 ለነ -ፍጥረት መለት ከሆነት ቁሳት የተገኘ ነው :: እነዚህ “ውነ” እና “ፍጥረት” ደቻዎ::

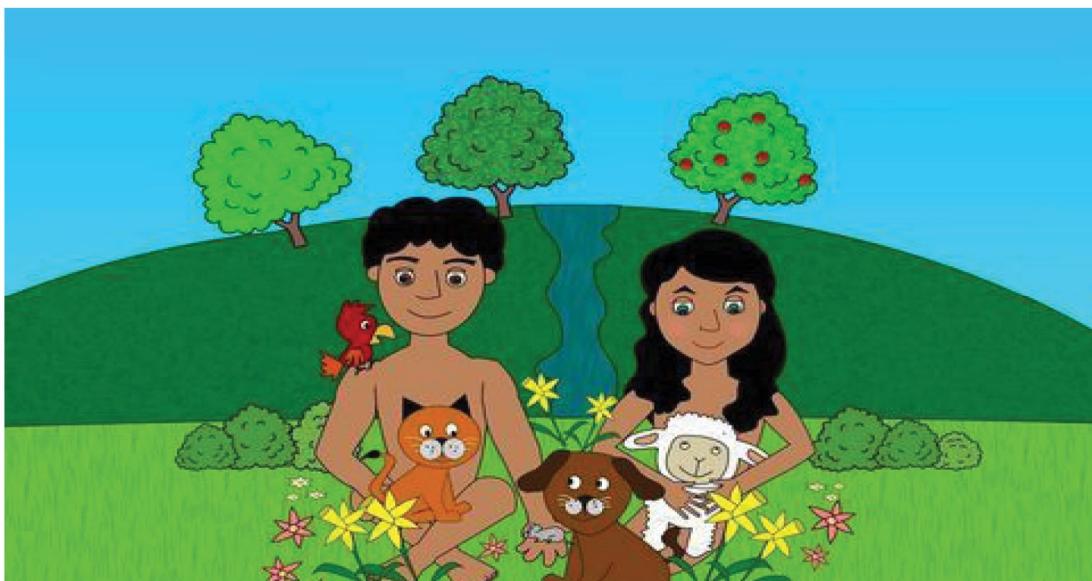
👉 ለነ መለት “ውነ” ከሚል የግዢ ገብ የወጣ ለሆነ ያማረ::
የተወበ:: የሚመርሱ በሚል ቁል ይተረጋማል:: ፍጥረት መለት
ደግሞ በእግዢ አበበር ሥርዓት የተፈጻሚ ፍጥረታትን ያከተታል
:: ስለዚህ ለነ -ፍጥረት መለት ያማረ የተወበ ይስ የሚል
የእግዢ አበበር ፍጥረት መለት ነው::

የመልመጃ ጥያቄዎች

- ፩. ለነ ፍጥረት መለት ማን መለት ነው?
- ፪. ልሆነ ፍጥረታትን ያስገኘ መን ይመሰላችሁ?

፩. ልሃች ከታች ባለው ሥዕል ጥን ጥን ቅጥረታትን ይታየችሁል?

ሥዕል ደ. ደ : ቅጥረታት

የቅጥረታት ቅጥረታዊ እና በዘመኑ ስለምን ቅጥረጋሚ የሚያደቂው ወይም
በዛታዊ ይህን ያህል ተብሎ የሚገለግ አይደለም:: ነገር ጥን ቅጥረታት
የሁኔታን ቅጥረታት አንድ ላይ እያመደበን ስንቅጥር አጠቃላይ የሥነ⁻
-ቅጥረት በዛት ሆኖ ሁሉት (እኔ) የቻ:: እግዢ.እባክር
እነዚህን ሆኖ ሁሉት ቅጥረታትን በስድስት ቅናትን በቻ ወሰዳበቸል::
እነዚህም በስድስቱ ቅናት የተፈጻሚ ሆኖ ሁሉት ቅጥረታት የሚከተሉት
ናቻ::

👉 የእሳኝ /የመጀመሪያ ዕለት /ቀን/ ቅጥረታት ብቻ ስ.ምኑ እነርስዬ
ነፃስ፣ እሳት፣ መራት፣ ወሄ፣ መለማ፣ ብርሃን፣ ለማያት እና
ቅዱሳን መለከት የቻ::

ነፃብ
እሰት
መራት

ሙ

መለማ

በርሃን

ሰማያት

ቅዳማን
መልዕክት

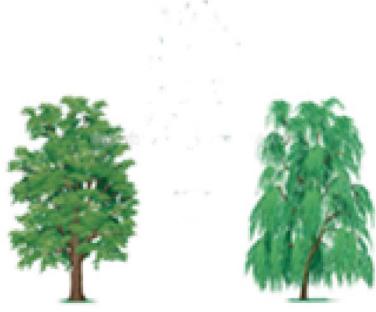
ሥዕል ዳ. ደ : የዕለተ እሳዎች ሁኔታ ፍጥረታት

ዕ

👉 የሰው ቅን ፍጥረት፡- ሌዋ ሁለተኛው ዕለት ስ.ሆን በዘመኑ ቅን አንድ
ፍጥረት እርዳታ መፈርም የተገኘበት ዕለት ነው፡፡

👉 የማክሰራቅ ዕለት ፍጥረታቸት፡- ማክሰራቅ እግዢያዊው ፍጥረታቸትን
መፈጸመ የይመራበት ሁለተኛው ዕለት ስ.ሆን በዘመኑ ዕለት ዕዕቅታ፡
እዘርዬት እና አትከልት ተፈጥረዋል፡፡

ፊዕዱት

አተካልት

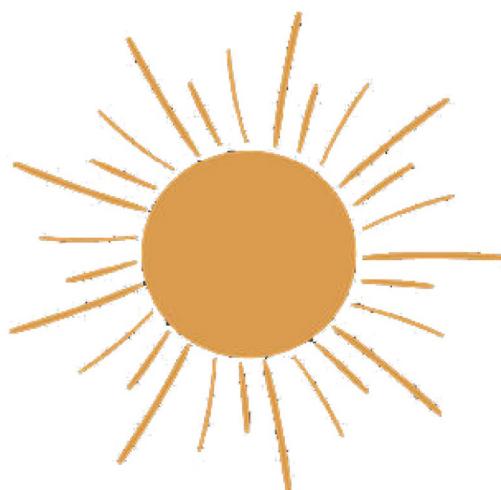
እዘርዬት

ሥዕል ይ. ዮ : የዕለት ማክሰራቅ ሥነ ፍጥረት

፩

◀ የጂበራ ዕለት ፍጥረታት፡- ኢግዚአብሔር ፍጥረታትን መፍጠር
የደመዱት አሸተኛው ዕለት ለቦዕስ ስምን በዘመኑ ዕለት ተከይ፡
መፈፀም፡ ከዋካዎት ተፈጥረዋል፡፡

እክዎ

ሙሉ

ነዋካዎት

ሥዕል ይ. ይ : የዕለት ለቦዕስ ፍጥረታት

፩

👉 የአመሰ ዕለት ፎጥረታት፡- እግዢ.እብራር በኩንፃ የሚበሩ አእዋጅን፡
በእግዢ የሚሸፈ እንሰሳትን፡ በደረታቻው የሚሰበ ነገሳትን፡
በየበለና በባክር በሰማይና በምድር የሚኖሩ ፎጥረታትን ሁሉ
በአምስተኛው ቀን አመሰ ዕለት ፎጥረዋቸዋል፡፡ እነዚህ ፎጥረታት
ከዚ የተገኘ ያቸው፡-

👉 የእርብ ዕለት ፎጥረታት

በለድስተኛው ዕለት በየበለ

የሚኖሩ፡ በሰማይ የሚበሩ

አዕዋጂት፡ አራዊት፡ እንሰሳት

እና የከበለው ስው አዳምን

ፈጻሚ፡ አዳም እና ሂዋን

ስው አምላካት በመልክ

የሚመስል በቻቻ ጥጋር ነው፡፡

እግዢ.እብራር እነዚህን ማያ

ሁሉት(እኔ) ፎጥረታት ከፈጻሚ

በጀት በሰማይናው ቀን በረራ፡፡

ይም ቀን ሰንበት ተባለ፡፡

አእዋጅ

አራዊት

አንሰሳት

አዕ

ሥዕል ይ. ይ የዕለት ፊርብ ፎጥረታት

መልመክ

- ፩. ሰይታ የጥጥረቃት ሁሉ ፈጻሚ መንገድ ነው?
- ፪. ኢግዚአብሔር በመጀመሪያ የሆጠረው ጥንድን ነው?
- ፫. ኢግዚአብሔር በሰነት ቁጥጥረቃትን ፈጻሚ?
- ፬. ኢግዚአብሔር አዲምና ሂዋንን መቻ ፈጻሚ?

፩. እና እና ሂዋን በእደን ገኑ

የትምህርኑ ዓለማ

- ተማረዥና ይህንን ትምህርት ተምረው ከጠናቀቁ በችል፡
- ◀ አዲም ሲዋን “በት” ያለበትን ምክንያት ይገልጻል፡፡
  - ◀ ኢግዚአብሔር ለአዲም ሲዋንን የሆጠረበት ምክንያትን ያበራራል፡፡
  - ◀ የአዲምና የሲዋንን በእደን ገኑ የነበረቸውን ሆኖ እና የተባረሩበትን ምክንያት ያሳይሳል፡፡

ሀ. የአዳምና የሴቶችን እራሱዎች

- 👉 እግዚአብሔር አዳምን ከምድር እራሱ በረሰባ መልካ አለመስላለው ፈጻሚዎች ተጥረታት ለይቶ የህይወትን እስተንቀሳ ጥላሁት ሁሉው ማውጣት ሆኖ::
- 👉 አዳም ማለት ያማሩ የተዋበ ተጥረታት ማለት ነው:: አዳም ስራዎች የወሰኑ ዓመት ለወ ነበር:: እግዚአብሔርና አዳም በቃወን መሆኑን አይቶ አዘነስት:: እግዚአብሔርና አዳም ከበድ እንቅልና እንዲወሰደው አደረገ እግዚአብሔርና አዳም ገን እንዲት አጥንት ወሰደ ሲኖራውን በሥራ አጋዥ:: አዳም የወሰደውን አጥንት የአሁራ አምስት ዓመት ሲት እድርት ፈጻሚት ::

ሥዕል ዕ. ኃ : አዳምና ፲ዕች

- 👉 አዳምና ባያት ገዢ ያስተኞቸውን ሆኖ::የምቻቻዎው አበራው የምትሆን እና የምትሙቻዎን ሌሎት በማግኘቱ “ይህም አጥንት ከእጥንቱ የት:: ሥርዓቱ ከሆኑም የት እርከዋ ከወንድ ተገኘቻለቸና ሲት ተባል” አለ:: አዳም ከፈጥሩ ከሴቶች ወር በእረንጋደዋ ገነት አበር በደስታ መኖር ይሉ::

መ&አዊ

፩. አዲም ከተረጋገሪያ በጀት ደለተኛ የሆነው ለምን ይመለሳቸኗል?

፪. አዲም መሳት ምን መሳት ነው?

፫. አዲም ፈቃጥን ለምን ስት በፈ መሬት?

፬. እግዢ.እብዕር ፈቃጥን እንደት አድርን ፈመሬት?

ለ. አዲምና ፈቃጥን በእዳን ገነት

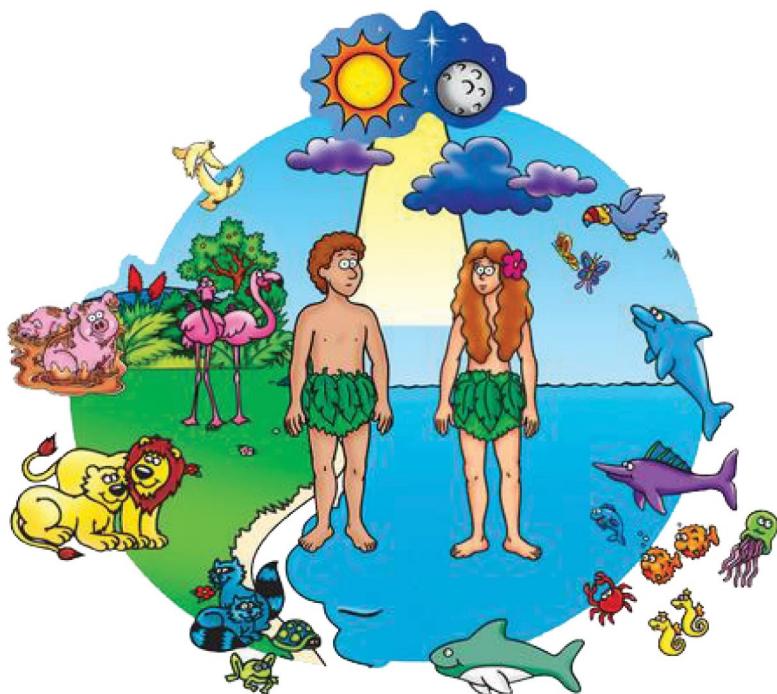
👉 ገነት ለማየት ይስ በሚያስተኞ፣ ለመብላት መ&አዊ ቅዱስ አይደቻቸው፣ በእራት ወጪዎች የተከበበች ወብ ስፋራ ዓቸው፡፡ ወብ በሆነችው እዳን ገነት አዲም እና ፈቃጥን ደለተኛ ሆነው መኖር ይመሩ፡፡ አዲምም ከእግዢ.እብዕር ሚር እለት እለት ይነጋገር ነበር፡፡

የእግዢ.እብዕር ታክሮ

👉 እግዢ.እብዕርም አዲምን “ከገነት ሁኔ ሁሉ ተበላለሁ ነገር ግን መ&አዊንና ክፋት ከሚያስታውቁው ሁኔ አጥብላ፣ ከእርስ በበላ ቅን ባትን ተሞታለሁና” እለው፡፡ እንደ ቅን እግዢ.እብዕር እንሰሳትን ሁሉ ወደ አዲም አመጣቸው፣ አዲምም ባይቻቸው ቤት ይስ እለው፡፡ ከእነርስም ሚር መ&አዊ ይመሩ፡፡

እግዚአብሔርም አዳምን ለእናሳቱ “ስም አውጥለችው” አለው፡፡ አዳምም አያዥ ነፍሰ ለገዢው ሁሉ ስም አውጥለችው፡፡ አዳም ለለሁሉም ነገር አምላካትን እግዚአብሔርን አመሰግነ፡፡

ሥዕል ይ.ቁ፡ አዳምና ፈዴን በእናደን ገንተ

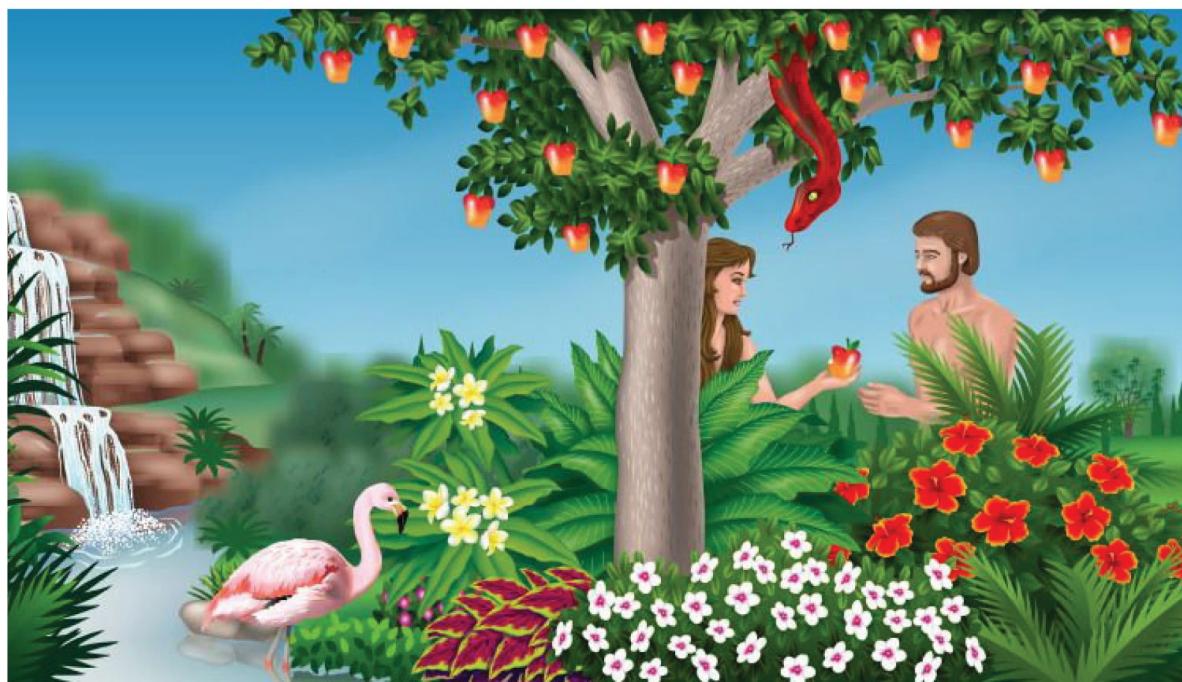
አዳምና ፈዴንን ሰይጣን እንዳከተችው.

ሰይጣን እግዚአብሔርን ከና አዳምን ለማጠፊት በእባባ ለይ አድር ለፈቀዣ ክፋ ምክር አቀራበ፡፡ ተንከለኛው እባባ ፈዴንን “በወተ እግዚአብሔር ከገነት ሆኖ ሁሉ እንዳከተበለ አሟልን?» አለት፡፡ ሲታይም ለእባባ “በገነት ከለው ከዚህ ፍራ እንበለለን፤ ነገር ገን ዕዥ በለሎን እንደጊበላ እግዚአብሔር አዘናል” አለችው፡፡ ተንከለኛው እባባም “ሞተን አቶምቻም ከእርስዎ በበለቻሁ ቅን ዓይኖቻቸሁ ይከራታል እንደ እግዚአብሔርም መልካምና ክፋወተን ታውቃለቻሁ” አለት፡፡

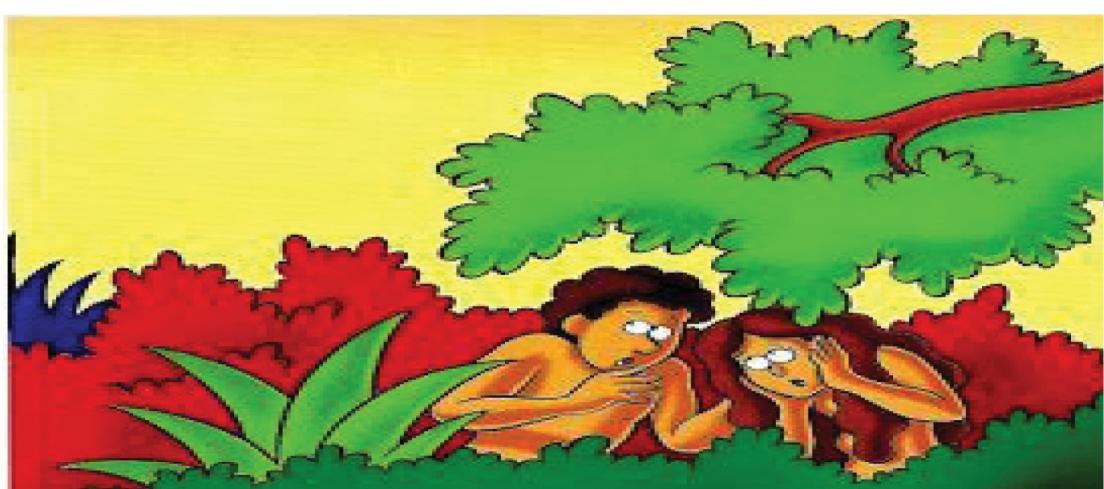
ይ ይ

እታት እባብ የቀረበውን ክፌ ምክር ስተቱ ለማቻው፤ ሆኖ ለመብላት
ያማረ እንዲሆነ አየቻ፡፡ ከፍራውም ወሰደቻና በላቻ፤ ለአዳምም ለጠቻው
እርስጥም ካኩርና ወር በላ፡፡

ሥዕል ይ.ቸ : አዳምና ፈዴን እኩ በለሰን ሲ.በለ
አዳምና ፈዴን የአግዣ.እብዱርን አገ እፈረሰ፡፡ እግዣ.እብዱርም
ትብሃትን ሰላለከበሩ እዘነ፡፡ እግዣ.እብዱርም ወደ ገዢ መጣ፤ አዳምም
በገዢ ማከዣቻ ተደበቀ፡፡

ሥዕል ይ. ስ : አዳምና ፈዴን ፈርተው ለሰሽት

እግዥ.እብዳር “እዳም! እዳም! እዳም! ወደት ነህ?” አለው:: እዳምም “በገኘት ደምዕሁን ስማሁ ሌቀቱን ስለሆነሁ ልራሁ:: ታስቦግሁም” አለው:: እግዥ.እብዳርም እዳምና ፈቃጥን ቁጥቶ:: ከዚህ ገነትም አባሪሬቻው:: ገነትንም የሚጠበቅ የምትገለባበጥ የእሳት ሰይና የያዘ መልካክ አሉበች::

ሥዕል ይ. ጉ : እዳምና ፈቃጥን ከገኘት ሲመጥ

መልመድ

- ፩. እዳምና ፈቃጥን ከኔድን ገነት ለምን ተባሩ?
- ፪. እዳምና ፈቃጥን እንደተበደረሰ የተበደረት ምንድነው?
- ፫. እግዥ.እብዳርን እዳምን ለማጠላት የፈለጋው ማን ነው?

፩. ድ. የአበልና የቃያን ታሪክ

የትምህርኑ ዓለማ:

ተማሪዎች ይህንን ትምህርት ተምረው ካጠናቀቁ በቻሉ::

◀ የአዳምና የሂዋን የመጀመሪያ ልደች ያውቷል::

◀ የአበልናና የቃያን የሥራ ድርሻ ይዘረዘሩል::

◀ የአበልናና የቃያን መሰዋዕት ይገልጻል::

አዳምና ሲዋን ከነት ከተባሩና በቻሉ በዘመኑ የሚደርሱ ሌሎች ሲዋን
ልደ ወለደች:: በዘመኑ ይሰታኝ ስለነበረች “ወንድ ልደ ከእግዥ አበልና
አገኘሁ” ስተል ቅያን በላ ስም አመጣችለት:: በመቀመልም ሌላ ወንድ
ለደ ወለደች ስመንም አበል አለቸው::

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋህድ በተ ከርስቲያን ዓለም አቀፍ የሰንበት
ትምህርት በቻች አንድነት የተዘጋጀ አበልና ቅያን ካደግ በቻሉ ቅያን
በራ ሆነ አበል ድግሞ የበግ መሳቀ ወይም አርብ ሆነ::

ሥዕል ዕ. ገዢ : አበል እና ቅያን

፩ ዓ

የአበል እና የቃጥን መሰዋዕት

ከእለታት አንድ ቅን አበልና ቃጥን ለእግዚአብሔር መሰዋዕትን ለማቅረብ አሰቦ:: ቃጥን ከምድር ፍራ ወሰዳ መሥዋዕት ለያቀርብ “እግዚአብሔር አይበላው ጥን ያደርጋለታል” በማለት በግድ የለሽነት ከዘመው ሥንዶ ጥሩ ያልሆነ መሥዋዕትን እቅረብ::

አበል ደግሞ “እግዚአብሔር በባክር ጽሑሃ ስለሆነ ጽሑሃ መሥዋዕት ይገባዋል” በማለት ከበትም መከከል የተሳለውን በግ መጠጥ መሰዋዕት ለዋ::

ልደቻ የሚንን መሰዋዕት የሚቀበል ይመስላቸዋል ? ልብን የሚመረምር አምላካ በንግዴና እና በቁድራና የቀረበውን የአበልን መሥዋዕት ተቀበሉ:: የቃጥንን መሰዋዕት ጥን አልተቀበለም::

ሥዕል ዕ. ገዢ : አበል እና ቃጥን መሰዋዕት ለያቀርብ

የቁጥን በወንድሙ ሌይ መቆጣት

ቁጥንም እግዢ.እብራር አበልን እንዲ እርስተን እንዳለተቀበለው የወቅ
ጊዜ ተቆጣ በልቦ ክፍተትን አሰቦ:: በመጨረሻም አበልን “ወንድሙ እ
መደማዳ እንሂድ::” በለመ ይዘተ ሲደለ::

በዘመኑም ቁጥን ወንድሙን በድንጋጌ ደብዳቤ ገልጻው::
እግዢ.እብራርምቁጥንን በከኩ ተቆጥቶ ቁጥንንም ቁጣው:: “ወንድምህ
አበልን ስላገደለሁ የወንድምህ የደመዣ ደምጋ ከምድር ወደ እኔ
ይመካል:: በምድር ሌይ የሚገደሉ አይኖርም ተቆበዝባኝ ተሆናሉሁ”
ማንም እንዳይገደሉው ምልክት አደረገበት::

ሥዕል ይ. ጉድ : ቁጥን አበልን እንደገደሉው

መልመድ

፩. ከእምሮና አሂዋን የመጀመሪያ ልማት መን
መን ይበለብ?

፪. አበልና የቃያን ወራቶው ጥን ነበር?

፫. ከሁሉቱ ወንድመማቅታቸው ለእነተ/እነገዴ
ጥናለ ለሆን የሚችሉው መን ነው? ለምን?

፪. ይ የኞግ ታሪክ

የትምህርኑ ዓለም:

ተማሪዎች ይህንን ትምህርት ተምረው ከጠናቀቁ በረዳለ፡

👉 እግዢስና ቤት ቤት አመን ቤት ስምዎች ለምን እንዲከነ
ይዘረዘሩል::

👉 የህ መርከበን የወራቦችን የዕዝንያት ያበራራል::

👉 የህና በተሰበ ከዘዴው ከጥሩት ወጪ እንደሸት እንደሸጥ
ይገልጻል::

ና የሆነ የገዢ ይባላል:: በእርስዻ ኮሙን የኖሩ ስምቶች ክፋዢቶች
ዓመዶንግ ያበዘ፡ ሥነ ለርዓት የሚያከበሩ በመንም እርስ ግን አካሂዳን
ከሻጭዴስታው መረጃ ስምቶች ስዕስ ነበር::

ሻጭዴስታው በጥህ ኮሙን በጥና ስምቶች አበዘ፡ የንሰሳም ገዢ ስማቻው::
ነገር ግን ሌመለስ ፈቃድሞች ስላልሆነ ለቀጣቸው ፍረድ:: ከዚያ ተ
በአንድ ቅን ሻጭዴስታው የሆነ “ከእነርስ የተነሣ ምድር በግኝ
ተዋልቷልች እኔ አጠቃቻዋልሁ:: አንተ ግን የምትድጋዕትን መርከብ
ከነፋር እንዲሆት ሥራ ” አለው:: የህም ሻጭዴስታው እንዲዘዴው
መርከቡን ሥራ::

ልደች የሆነ ስምቶች መርከብ እንዲሠራ ተዘዘ?

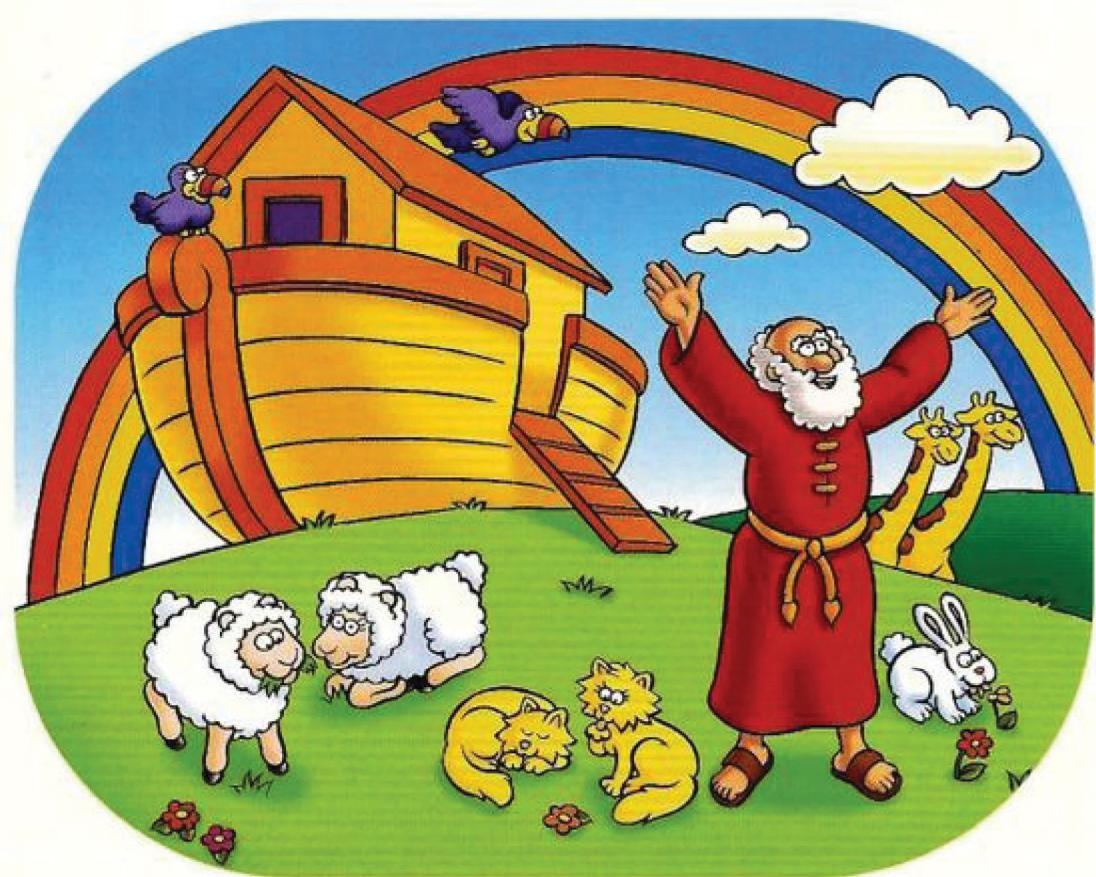
ሻጭዴስታው ቁጥር ታክሏን

ሻጭዴስታው ክፋዢቶችን የሚቀበሉት ገዢ ፍረድ:: የህንም “እንተና
በተሰቦችሁን ሁሉ ይዘህ ወደ መርከብ ግበ አለው፡ ከሚበለው እንዲሳት
ሁሉ ስባት ስባት ወንድ እና ሲት፡ ከሚይበለው እንዲሳት ያገም
ሁሉ ሁሉ ተባዕትና እንዲሳት፡ ከሰማይ ወቅም ስባት ወንድ እና
ኤት እያደረግሁ በግኝና ለይ ለዘመና ይቀር በንድ ለእንተ ተወስኗለሁ”
አለው::

የህም ባለቤቱን ሌሎች ካም እና የሂዕት የሚበለው ለደችን እና የልደችን
ሚሳያች እንዲሆዎም ከሁሉም እንዲሳት ወንድና ሲት ይዘ ግበ፡
ሻጭዴስታው መርከቡን ከነፋር አጠቃቻው::

የሰማይ መሰከተች ተከራታ:: የጥሩት ወጪ በምድር ሌይ ያለማቃረጥ
ቁናና ሌሎች ሆነበ:: የምድር በማያዣው ወጪ ተጥለቀለዋች:: ክኩ ስወች
ወደ ዓህ መርከብ መግባት አልቻልም:: በቶችቸው በነርፍ ፍሬራለ::
የምድር በወጪ ተሞላች:: ተሸሬች በወጪ ተሻፈሩ:: ዓመቱቻቸው
ሰጠሙ:: ማንም ስሽተ ማምላጥ አልቻልም:: የጥሩት ወጪው በቆሙ²
በእኔ የኋሁ መርከብ በእራራት ተሸሬ በረሱች:: ዓህም ለእግዥ አበዳር
መሥዋዕት አቀረበ:: እግዥ አበዳርም በአይው ነፍስ መከከል ዓግመኝ
ቦጥሩት ወጪ የምድርን ሌያዣው ቅል ከዲን አደረገ:: የሰምምነቱም
የሚልነት ቅዱት ደመና ነበር::

ሥዕል ይ. ገዢ : የድቂ ዓህ

መልመጃ

- ፩. ከግዢኤሌክቴር በኋህ ኮሙን የነበሩ ስምቶ
ለምን ተቆጣ?
- ፪. የጥሩት ወጪው ስምም የኋህ መርከብ ማን
ቦማብል ተራሱ ላይ በረሱታ?
- ፫. ከግዢኤሌክቴር ከኋህ ጽር ልደረገው ቅል
ከዳን ጥልከቱ ጥንቃናን ነው?
- ፬. ከግዢኤሌክቴር የህና በተሰበና ለምን አዲነው?
- ፭. ከኋህ ሁይወት ማን እንማራልን?
- ፮. የኋህ ልጅቶ ስምቶው ማን ይባላል?

፩. ፈቃድ የቀበሌና ገዢ

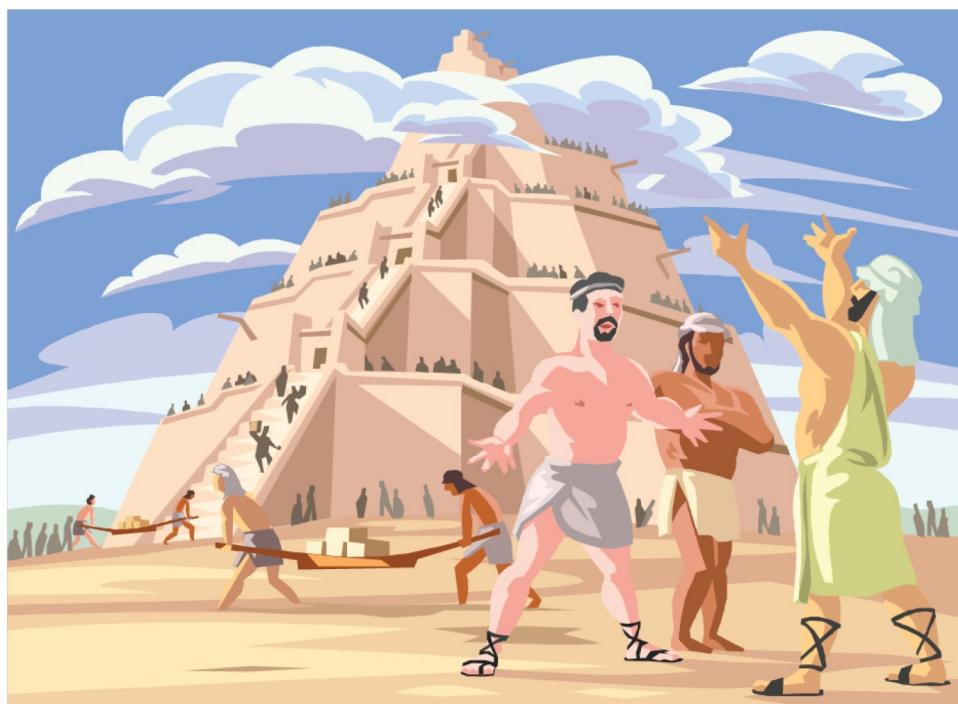

የት-ምህርኑ ዓለማ
ተማሪዎች ይህንን ት-ምህርት ተምሪወው ከመናቀቁ
በሸል:

- ◀ በፊዚ ስምቶ ማን እንደሰሩ ይዘርዘሩል::
- ◀ በፊዚን የሰራተኞች እነማን እንደሆነ ይገልጻሉ::
- ◀ ስምቶ ቅንቃቃው ለምን እንደተደበላለው ያሳይድል::

የበለለንሰዋቸ ሌም ካምና ያሱት የተባለ የኩህ ለደኛ የልጻ ለደኛን
ውለዎ በምድርም ሌይ ሲያች ካንተር ወሆ በጀት እያወጥ መጠ::
የሚናገሩትም አንድ ቅንቃና አንድ ጽማማር ነበረ:: ከብዛታቸውም የተነስ
ከነበሩበት አገር ተነስተው ሌጻዎ በስኬኬር አገር በጣም ሲሆ ማዳ አገኘ
ይህም ማዳ በጣም ሲለተስማማቸው በዘመኝ ለመኖር ወሰነ:: ከዘመኝ
በእሳት መብቻን እየተከሰ ተልልቅ በቶችንና ከተማን መሥራ ተ
ደመሩ:: በጀላም ስማቸውን ለማስጠራት ወደ ስማይ የሚደርስ ግንባ
መሥራ ተ ደመሩ:: በዘመኝ ሁሉ ነገር ሌይ የእግዥአለበርን ሂቋድ
ስላለመዋቅ ይልቀኑ የሚሰሩትን ክፌ ለሆ ሁሉ ሲለውዎ ቅንቃቸውን
ደበለለቀባቸው:: በስዎች መካከል እለመማባባት ሲለተፈጠረ ግንባን
መሥራ ተ ተተው ወደ የመንገዶቸው ሂደ:: የዘመኝም የደመኝት
ከተማ ስም በበለን ተባለ::

መልስ ዕ. ገዢ : የበለለን ግንባ

መልመጃ

፩. የባለቤት ገንዘብ የሰራበት ማን
ይባለል?

፪. የባለቤት ስምም ፍንቃቃው የተዘጋጀረዋሁት
ምክንያት የሚደነው?

፫. ከባለቤት ስምም ተረኞ ምን ትማራለሁ/
ትማራይለሽ?

የሚጠቃለው ጥያቄዎች

የሚከተሉትን ዓረፍተ ነገሮች በተከከል ካለባቸው በቻላ ተከከል
የሆነውን “እውነት” ተከከል ያልሆነውን ድግሞ “አስተ” በማለት
መልከት::

፩. የመጀመሪያው ስው የህ ይባለል::

፪. ቁጥን አበልን የገዳለው እግዢዕብዳር የመስቀልን ስለተቀበለለት
ቀንቶ ነው::

፫. ስው የተፈጻሚው በእስተ እሱድ ነው::

፬. በኋህ ኮሙን የጥሩት ወታ የዘነበው ስምም ጥሩ ስለደረገ ነው::

፭. በኋህ ኮሙን የነበሩ ስምም ሁሉም ቅዱስን ነበሩ::

ከተለጻት አማራጭታት መካከል ታክክለኛ መልስ የያዘውን
ኤዳል ምረጥ::

፩. አዲም የሰው ተርጉም ማለት ዓይነት ማለት ነው?

ሀ. የመጀመሪያ ፍጥረት

ለ. ያማራ ፍጥረት

ሐ. ሁሉን ጥያቄ

፪. ማከሰድ ዕለት የተፈጻሚ ፍጥረታት ስንት ዓይነ?

ሀ. አንድ

ለ. ወሰት

ሐ. ስምንት

፫. አዲም ከገነት የተባረዎ ለምንድነው?

ሀ. ከሂዋን ተወልቶ

ለ. የፈጻሚ ተወካኑ አቀርብ

ሐ. መሂሪ ፍልት

፬. የኩህ መርከብ ያረፈችበት ተሸር ማን ተብሎ ይጠራል?

ሀ. አራራት

ለ. ባቢልን

ሐ. እስካ

፭. ለኩህ መርከብ እንዲያዘጋጅ የነገዎ ማነው?

ሀ. አዲም

ለ. እግዢስቲክስ

ሐ. እበል

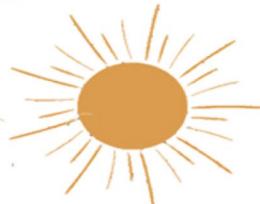

በ “ሀ” ሥራዊ ለማግኘት ቁለትን በ”ለ” ሥራዊ ከማግኘት ለዕለት ወር
በመሰመር አገኝኝ::

፩. ክህል የተሸጠው ፍጥረት

፪. ሌቅ የተሸጠው ፍጥረት

፫. ማከላም የተሸጠው ፍጥረት

፬. ሂብ የተሸጠው ፍጥረት

እ ዕ

የዕለፍ ህለት ከተጠርሃም እስከ መሰረት

Է.Յ. ՔԻՂԺԻԴՅԱ ՔԻԱԾԿՐ ՀՆ ՊԿՃ ԺԵՒ

የት-ጥናነርአ የሰጠኝ

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማሩ በትክክል

- ◀ የእብርሃም እና የሰራ ታሪክን ያበረራለ::
  - ◀ አብርሃም ክከራን ወደ ከንቀን የሚደበትን ጥወካንያቻ
ይገልጻለ::

በር. በተባለ በታ ይኖር የነበረ እብርሃም የተባለ እንደ ደንብ ስው ነበር፡፡
ከእለታት በእንዳ ቅን እግዢ.እብራር እብርሃምን “ከዘመድና ተለይተሁ
ካራንን ለቀሁ ወጥ እኔ ወደማሳይሁ አገር ሂደ” ሲል አዘዘዣ፡፡ እርስታው
የእግዢ.እብራርን ተወካዙ በመሰማት በእድሜው የገዢው እብርሃምና
ማስቱ ማረ እንዳሁም በርካታ አገልጻያና የአገልጻያና በተሰቦች
ከነና የተባለ በታ ሲደርሱ እግዢ.እብራር እብርሃምን መርቶ የሰማያን
ከዋከበት ተመልከት ሲል አዘዘዣ የምድርንም አሻዋ አሳያውና በሩን
እንደ ስማይ ከዋከበት እንደምድር አሻዋ እንደማያበዛለት ቅል ጉባለት፡፡
እብርሃምና ወደ ከንፃን ጉባኤ ዓይ፡ እብርሃምና ማረ በከንፃን ሲኖሩ
ስው አከባሪና እንግዲ ተቀባዩና፡ ደንና እግዢ.እብራርን የሚፈሩ
ሰምቶ ነበሩ፡፡

ሁኔታው አብርሃምና ማራ ሌጅ አልነበቻቸውም እድማይያቸውም ሌጅ
ለመውለድ አልፈጻቸው ነበር፡፡ ከእለታት አንድ ቅን አብርሃም በቀተር
በደንብነት ደቂኑ ተቀምጣ እንግዲች እየጠበቀ ስለ እግዢአብዳር
በዋሳት ሲወች አምሳል ተገለጠለት፡፡ ወደ ምድርም ለገድ ወደ ደንብነት
እንዲገበ ለመኖቸው፡፡ ገበተው ከተሰተናገዣ በቻላ መሳቱ ማራ ሌጅ
እንደምትወልድ ለነጋሩት አርቃጥውና ሌጅ የመውለቸው ገዢ አልፎ
ስለነበረ እንደት ይሆናል ስትል ማራ ስቀች፡፡ ነገር ግን ሁሉንም ቅድ
የሆነው እግዢአብዳር አብርሃም መቶ ዓመት ማራ ደግሞ ካጠናዓመት
ሆነው ስለ ሌጅን ስማቸው ለመንግም ይስካቸ እለታ፡፡

መልመጃ

- ፩. አብርሃምና ማራ ሌጅን ወደ ከንቀን ሽያ?
- ፪. የአብርሃም በመጀመሪያ ምን በተባለ
በታ ይኖር ነበር ?
- ፫. የአብርሃምና የማራ ሌጅ ምን ይባላል?
- ፬. ለአብርሃም በዋሳት ሲወች ተርጉ የተገለጠት
ስኞራ ምን ይባላል?

፩. ድ ካህና መልከ ጥወቂ ጽሑሸ ስነም

የትምህርኑ ዓለማ

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማኑ በቻለ፡-

- ◀ የመልከሻውችን ታረክ ይገልጻለ፡፡
- ◀ ካህና የመልከሻውችን ስልነበረበት ኮሙን ይገልጻለ፡፡

መልከ ጥወቂ ማለት የሰላም፣ የጽድቅ ጽሑሸ ማለት ነው፡፡ ካህና
መልከሻውች በአባታችን በአበርሃም ኮሙን የነበረ ጥወቂ ስው ነበር፡፡
በሚመለድበት ወቀት አዋላቸው ቅዱስን መለከከት ሲሆን እናቴም
ስልማ በዘመና ስትፈይ ገና በትንሽ እድሜው ስላምተችበት ወደ
በረሃ በመግባት ገዢማዊ በመሆን ከመለከከት ሬር እያተነጋገረ እደገ፡፡
እባቱ ማረከብ ጥሩት አጥቢከ ነበር፡፡ በግ መቀቁ የነበረውን ልቻን
የመልከ ጥወቂን ወንድም ለማየት ለሳምዎ ሲል መልከ ጥወቂ ወደ
እግዢ እብዳር በግልጽ እባቱንም ወንድመንም እሳት ከሰማይ ወርድ
እቃጥልቷዋል፡፡ በአባንነቱ ባከታዊ ሆኖ ወደ በረሃ በመግባት ምግባ
ሳይቀምበ እናትና እባቱም ለይታውቁ ዓለ፡፡

ሥዕል ፖ. ዕ : ካህን መልከዳደቅ አብርሃምን ስጋርከው.

መልመጃ

- ይ. መልከዳደቅ ማለት ጥን ማለት ነው ?
- ይ. መልከዳደቅ ለበቻው በበሩሃ ለምን ፍል ?
- ይ. የመልከዳደቅ አባት ለማከት ለሰዋ የነበረው ማንን ነው ? ሰኞራ ማን ይባላ?

፩. የየሰነድ ልደትና እድገት

የትምህርኑ ዓለማ

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማኑ በረጋግጣ:

- ◀ የየሰነድ ልደትና እድገት ያለሸል::
- ◀ የየሰነድ መልካም ባሳሪያትን ይዘረዘሩል::
- ◀ ይለሳቁ ለመሥዎች የቀረበበትን ታክንያት ይገልጻል::
- ◀ በየሰነድ ፍንታ (ምትኩ) የተገኘው በግ ከያት እንዲተገኘ
ይኖገል

ይለሳቁ በቅድሚት ሙሉ በሥራ ተ የተወለደ ሌጅ ነው:: እናትና
አባቱ (አብርሃምና ማር) በእርዳን በመናቸው ነው የተወለደው
ይለሳቁ የተባለውም እግዢ አብሳር ሌጅ ትወልደለችሁ ለላቹው ማር
የምወልደበት ገዢ አልፏል በላ ሥቶ ሰለንበር ይለሳቁ ተባል::

ሥዕስ ይ. ይ : ስራ በረጋግጣ ሆኖ ስትስቁ

ኋ ሂ

የይሳካች ታሣኑት

ይሳካች አንድ ወላደቂ እግዢ.እብዳር የሚፈልጋ ቅን ተሆኑና ታሣኑ
ለይ ነበር፡፡ አንድ ቅን እግዢ.እብዳር እብርሃምን “ልደህን ይዘህ
ውደ ፍጤያም ተራሱ ወጥ በዘመኝም ለእኔ መሰላም አድርጋው፡፡”
እሉው እብርሃምም እግዢ.እብዳርን ካመታዬ የሚያገኘው ምንም
ነገር አልነበረምና ለቅን ይሳካችን ይዘ ለሉዋው ወደ ተራሱ ወጥ፡፡
ለዘመኝም ለመሰላም የሚያስፈልጋውን አንጻቸት ለመተካክለ ይሳካች
“ለመሰላም የሚያስፈልጋውን ሁሉ አዘጋጅ የሚሰዋው በግ ጥን የት
እሉ?” በሉ እብርሃምን ጠየቀ እብርሃምም “እግዢ.እብዳር የዘጋጀልናል”
በሉ መሰሰለት፡፡ በሩን ላይ እብርሃም እግዢ.እብዳር የዘጋጀውን ሁሉ
ለይሳካች ካነገረው በሩን በመሰላም ወጥ አንጻቸቱ አዘጋው፡፡
ይሳካቂም ምንም ለይከራከር የተባለውን አደረገ በተጨማሪ ለእባቱ
እግዢና እኩን እስራኝ ሲል እሱስን አንድ በግ አቀረበ፡፡ እባቱም
በለዋውን አዘጋጅ ለሉዋ ሲል እግዢ.እብዳር እብርሃምን አንጻህ
እሉው “አንድ ለደህን ለእኔ አልከለከልከምና በእኔ ላይ እምነት አንዳለሁ
ተመለከቻለሁና ተወ አቀም በስተምሮራር ቅ በከል ቅንዴ በዕስ ስጋቹ
የተያዘውን በግ በልደህን ፍንታ (ምትኩ) ለዋልኝ” እሉው እብርሃምም
አንዳተባለው አደረገ፡፡

ሥዕል ይ. ወ : አብርሃም ሌች ይሰኑቸን ለሰዋው ስል

ሙሉሙያ

- ይ. አብርሃም ይሰኑቸን ለሰዋ ይዘ የወጣበት
ተሸራ መን ይባላል?
- ይ. በይሰኑቸ ፍንታ የተሰዋውን በግ ካየማግ
ሰጠ?
- ይ. አብርሃም እግዢአብዕርን ይስ ያስኞው ምን
በማድረግ ነው?

ወ ደ

፩. የያዥበት እና የዓለም ታሪክ

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማሩ በረሱ

- ◀ የያዥበት የዓለም ታሪክ ይገልጻለ::
- ◀ የያዥበት የዓለም ታሪክ ይገልጻለ::

የይዘካኤል የርብቃው መንታ ልደች ዓሳዣ ያዕቀብ ይባለለ:: የምንግሥት እንዲን መንታ በመነጥሮ በመልከት ይሁን በዚዛቤ ምንም አይመሰሳለም ነበር:: ዓሳዣ እንሰሳትን የሚያደን ስሜን ያዕቀብ ይገዋም በበት ወሰኑ ሆኖ በትኝን የሚጠበቅ ልደ ነበር::

የዕቀብ በበት ወሰኑ እናቱን ሰብቃን የሚያግዝና የሚታዘዘ
እግዢ.እብራርን የሚፈጸመ ልደ ነበር:: ከእለታት አንድ ቅን ዓሳዣ ከእናን
በጣም ይከባዣት እና ሰቦት መጠ:: ወንድሙን ያዕቀቡን በበት ወሰኑ
የጥምስር ወጥ ለመራ አገኘው:: ከሚያራውም ምግባር እንዲሰጠው
መያወች:: ምንም እንዲን መንታ በመነጥሮ የበለጠ በረከት የሚያገኘው
የበኩር ልደ ነው:: በኩር ቁጥጥር የተወለደ ማለት ነው:: ዓሳዣ
ይቀድመው ስለነበር ያዕቀብ በረከቱን ማጠቱ ይከተከለው ነበር:: ስለዚህ
“ምግባር እንደሰጥሱ በከርናህን ስጥልኝ” ሲል መያወች:: ዓሳዣ በጣም
ሰቦት ስለነበር እንዲሆም ለእግዢ.እብራር በረከት በዘመኝ ግድ ስለሌሎው
ምንም ለይከራከር “መሰረው ከእሁን በረሱ እንተ ታላቅ ነህ በታ
ምግባር ስጠኝ” ሲል መለሰለት::

ወ ኔ

ሥዕል ዓ. ይ : ያዕቆብና ጥሰው.

የይሳካች ምራቅት እና በረከት

ይሳካች የመበር ልማት የሚመርቁበት ገዢ ደረሰና ጥሰውን እነዚህ አለው “እኔን እኔና ምግባር አዘጋጅልኝ” በለው ለከው የያዕቆብ እና የጥሰው እናት ስብቀ የይሳካች ተሟላ ስምታ ለማታዣዎት ልደ ያዕቆብ እንዲመረቁ ልላጊ ከሚያብቃሙው በገኘት መከከል አባቱ የሚውደውን ዓይነት ምግባር አዘጋጅኝና ያዕቆብ ጥሰውን መስለው ገበቶ እንዳቀበልኩረጋገኙ:: ይሳካችም በእርሻና ምክንያት እያነት ታወር ሲለንበር ለለያው አልታለምና ለበከር ልደ የሚገባውን በረከት ለያዕቆብ ለጠው::

በኢትዮ ዓሳው አደን አድር ምግባር አዘጋጅቶ ለአባቱ ይህ ስንብ ይሰጣች
ገራ ገበዎ የሆነውንም ለነግረው ዓሳው በጥም ተናደደና ያልቀበንም
እንዲማንድለው ሲሆት እናቱ ለማሽዎ:: ዓሳው ቁጥር ይህ ወንድሙን
እንዲይተካው አሉበ ያልቀበን ለማሽኑ ሲታል ወደ ይሰጣች ገበት እንዲህ
ከለቻው “ዓሳው እግዢ አብደርን ከማያመልከ ከከነሻናዋይን መከከል
ማለት እግበጥ እግዢ አብደርንና እናን እንዳሰበነ እሁንም ያልቀበ
እንደ ወንድሙ ከከነሻን ሲታቸ ከማያግባ ወደ አባቱ ባቃኬል በት
ይረዳና መለትን ለራሳ ያግባ::” ይሰጣቹም በአሳቢ ተስማምቶ ወደ
ካራን ከተማ ለከተ::

መልመጃ

፩. ከሀሳቱ ወንድማማች እናቱን በሥራ
ያግባ

የነበረው ነበር ?

፪. በከር መለት ፈንን መለት ነው?

፫. በከርናን በምሳር ወጥ የሰጠው መነው?

ልምን?

፩. ደንብ የየዕቃ ልማት ታሪክ

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማኑ በረሱ፡

- 👉 የየዕቃ እና የበተሰቦን ታሪክ ያብራሪል፡፡
- 👉 የዕቃ በስደት እያለ ጥንት እንዳግጠመው ያብራሪል

የዕቃ ከዚንድመ ወራ ከተማለ በረሱ ወንድመ ዓለም እንዲይገልጻው ፈርቶ ስሽ ወደ እንድ በታ ይረሳ :እኩል መልቀ ነበርና በዘመኑ እኔኝ አረፈ፡፡ በዘመኑ ስናር ይንጋጌ ተንተርሱ ተኋ በሀልሙም ከምድር እስከ ስማይ መስላል ተዘርግዋጥመስከት የተኞበትንም በታ ቁጥሮች ባለሙያ የም በታ በቱል ይባላል፡፡

ሥዕል ይ. ይ : የዕቃ ሁልም
አይልም

ዕ ይ

ከዘመኑ ተነስቶ አትቁ ላይ በንድ ወደ ከሬን ሲደ:: በዘመኑ ከእጻቱ
ከለባ ጽር ንር እስከ ለማት ዓመት ድረሰ ለለታናሽቱ ለቻ ለለፈፀብል
የእትሩን መንጋ በመጠበቅ አገልግሎ:: አትቁ ላቦም ሲፈልን አቆይቶ
በፈፀብል ፍንታ ለያን ተከቶ አጋጣዎ:: ያዕቀብም ለምን አቻለለከኝ?
በለው ገዢ የሰርጋ ቅዱስ ከተፈጸመ በጀት ሲፈልን ደግሞ እስጥሆለሁና
አንተም ለለ ለማት ዓመት ለለሻርሻ ታገለግለኩለህ በማለት ቅል
ግብረት:: ያዕቀብም ሲፈልን በጣም ይውቀት ለለነበር ተጨማሪ ለማት
ዓመት ከገልግሎው በጀት ያዕቀብ ሲፈልን አጋብቶችል:: ያዕቀብም
በእትቁ ማር ለሂያ ዓመታት ያህል ከኩረ በጀት እግዢኤሌክትሮስ ወደ
እባቱ ማር እንዲመለስ ነገሮችል:: በማመለስበት ወቅተኛም እኔኙል
በግዢትባል ስኖራ እግዢኤሌክትሮስ ተገልጻለት ለምህ ያዕቀብ አይበል
ከእሁን በጀት ለምህ እያሸ እል ይበል በለመ ለመን ቅድመለችል::
የዕቀብ በእጠቃለይ እያሸ ሁለት(፩፭) ወንድቶ ለቻ ለተናት
ከልዩ:- ይበል፤ ለምኑ፤ ይሁዳ፤ ይሳካር እና ለበለን የተባለ
ለቻን ወልዶል:: ከፈፀብል ደግሞ የሰነድና በንድሞን ወልዶል::
በተጨማሪም ከፈፀብልና ከልዩ አገልግሎቶ ደንና ጉፍታለም ላይና
እኔር የተባለ ለቻን ወልዶል::

መልመኛ

፩. የዕቅብ አነቱ ለባን ያገለገለው በአጠቃላይ ሰበት ዓመት ነው ?

፩. የሸጠዣ ልማት ስም መን ነው?

Է. ՔՔԾԱ ՈՐ ՀԱՄԱ ՆԵԼ ԴԱԼՈ ՔԴՔՔԱՆԴ
ԸՆ ԸՆ ՆՈ՞?

፩. የፌዴራል ታሪ

የዕቅብ /ኩለሬ እል/ በጥም ይውቀት የነበረችው ማስተናገድ ሲሆን ነበረች፡፡
ልይ የራሳል ታላቸ እህት ሌያዕቅብ ምበል፡ ስምኑን፡ ሌዋና ይሁዳን
ውለድቻለት፡፡ ሲሆን ግን ሌጅ አልነበረቻቸው በዘመና በጥም ታዘኗና
እግዢ.እብከርን አጥብቃ ተጠይቀው ነበር፡፡ እንዲያውጥ አገልግሎቶን
ባለን ሌያዕቅብ ማስተናገድ አድርጋ ለጠቃውና ዘመናና አሰርን ወለድ፡፡
ልይ እንደገና ሁለት ወንጀች ሌጅችን ማስተናገድ ይሰከርናና ቅብሎችን
ውለድቻ፡፡ በመጨረሻም እግዢ.እብከር የራሳልን ያለው ሌማና የሰፋን
ውለድቻ፡፡ ሲሆን ሁለተኛ የነበረች፡፡ ሲሆን ሁለተኛ ሌጅን ስተወልድ
በጥም ተይዘ ለመሞት በጥር ሌይ እያለች ለልጃ በንክና በለ ስም
አውጥቻለትና ባጥቻ፡፡ አባቱም አስተካክለው በንድም በለ መሠወ፡፡
በሚስተናገድ በራሳል ባጥቻ እና እና አዘነ፡፡

መልመክ

፩. ሪሳሌ ታዘዝ የነበረው በጥናን የሚከተሉት
ነው?

፪. ሪፖል የወሰዳቸው ሁሉም ለማቻቻ
ይበለሉ?

የማጠቃለም ጥያቄዎች

የሚከተሉትን ዓረፍተ ለገዢ በተከከለ ካነበሮችሁ በኋላ ተከከለ
የሁነውን “እውነት” ተከከለ ያልሆነውን ድግሞ “አሰተ” በማለት
መልስ::

- ፩. አብርሃም ልቻ ይሳቀኝ የወልደው በልዕነቱ ነው::
- ፪. አብርሃም በእንዳኛ ተቀባይነቱ ይታወቂል::
- ፫. የእግዥአብዕርን ክብር ለፍጠራን መሰጠት አምልካ ማድረግ ይባላል::
- ፬. የዕቅብን እናሸራ እል በሎ የጠራው አባቱ ይሳቀ ነው.
- ፭. የወለድች ምርቃቶ ለልዕች መቻማ እንደሆነ የያዕቆብ ታሪክ
ያሳያል::

ከተሰጠት አማራጭዎች መከተል ተከከለኛ መልስ የያዘውን
ፈጸል ምረጋገጫ::

፩. ክኩራን ወጥተሱ ከንግን ግባ የተባለው ማነው?

ሀ. አብርሃም

ለ. ይሥጣቅ

ሐ. የዕቅብ

፪. የሰላም ገንዘብ የተባለው ማነው?

ሀ. መልካክልዎች

ለ. አብርሃም

ሐ.ናህ

፩. በከርናውን/የመጀመሪያ ልይነቱን/ ለወንድሙ የሽጠው መግለጫ?

ሀ. ይህሳዊ

ለ. ያዕቃብ

ሐ. ዘላው

ዓ. እንደ የሚገኘ አስቀምና አበበውን በለው እንዲከተሉ ተፈልጉ የገባለት
መግለጫ?

ሀ. መልካምናቁ

ለ. እብርሃም

ሐ. ዓሁ

፪. በቅድስት ሥላሴ መልካም ሲቻል የተወለደ ልጅ መን ይባላል?

ሀ. ይህሳዊ

ለ. ያዕቃብ

ሐ. ዘላው

ይህ የያዥበት ልዩ የየነፃና ታሪክ

የትምህርኑ ዓለም:

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማሩ በኋላ

👉 የየነፃና ታሪክን በቁል ይኻንፈሉ::

👉 የሰኔ ወደ ጥብቅ የተስጠበትን ምክንያት ያስረዳል::

👉 የሰኔ በግብጽ ስለ እስር በት የገባበትን ምክንያት
ይገልጻሉ::

የሰኔ ማለት “ይጨምር” ማለት ሲሆን የያዥበት አሁን
አንድሬ ልዩ ለራሳዎች ይግሞ የመጀመሪያው ልዩ ነበሩ::
ከመባዛ መልካምነት እና ከጥሩ ለሆኑ ወደ የተነሳ ከያዥበት
ልደኛ ሁሉ የተወደደ ሆኖ:: በዚ ስልጣን ስለየ በተለይም
ይግሞ እግዢ.እብዳር የገለጠለትን በወንድሞች ገዢ አካይ
የሚሆንበትን ስልጣን እያቶ ለእባቱ ለያዥበት ሲነገረው
ስለስሙ ወንድሞች ስለጠለት ለገድለት ተማክና:: በኋላ
ገን ሁሳዊውን ቁይረው የሰኔን ከግብጽ ለመጠ ነዋሪዎች
ለባርነት ሰጠት::የሰኔም በእግዢ.እብዳር ፈቃድ በግብጽ ፈርማ
በተ መንግሥት የጥበቃዎች እስቁ በነበረው በእጥሩ
በተ ስለነበር በመልካም ተባሪና በትሔትናው የፈርማን በተ
እስተዳደር ለመሆን በቁ:: ሆኖም የእጥሩ ማለት የሰኔን
በሆነት ዘመና ፍት ስለከሰሰትው ወደ እስር በት ገዢ::

ጥ ይ

ሥዕል ፖ. ኔ : የሰኞና ወንድምች

ሙሉሙያ

- ፩. ወንድምች የሰኞን ለምን መለት?
- ፪. የሰኞ በግብጽ ሁኔታ ለምን ተከራ?
- ፫. የሰኞ የእርሻን ቤት አለው ወይም ማለፈ
ለመሆን የበቃዬ በምን ምክንያት ነው?

የ ፖ

የየሳፍ ቅዱስ እና ታሣቶነት

የሳፍ በቀዳማው ቤታዊ ድጋፍና ማለማው ጥሩት ምክንያት እና
በት ነበር፡፡ የሳፍ በእስራር ቤት ስምምነት የሚረዳ እና ቅን ታሣቶ ነበር፡፡
እግዚአብሔር ከየሳፍ ወር ሰላምበር በእስራር ቤት ወሰጥ ቡለቤት
ስልጣው እና ቤቱ ወሰጥ ለሎ ስምም መልካም በማድረግ እና
በመታዘዘዘ እና ቤቱን የተስለ ስኖ አደረገው፡፡ የሳፍ ቅን እና
ታሣቶ ነበር፡፡

የየሳፍ ሁልጻም የመፈቻት ዓር

የሳፍ ሁልጻም የመፈቻት ዓር ከእግዚአብሔር ተሰጥቶት ሰላምበር በእስራር
በት ወሰጥ ለነበሩ የንግሥ ሁሉት አገልግሎቶ በስዕት ቅን ወሰጥ
ሁልማቶች ፈቃጥቶች፡፡ ካሁን ቤት ከተባለ አገልግሎቶ
መከከል የእንቅን ከእስራር ተፈጥቶ ወደንግሥ እንዲማሙለስ ጉለጠስት፡፡
እስራር የተፈቻው አገልግሎት የሳፍ እንዲይረዳው አሳሰቦት ነበር፡፡
ይህ አገልግሎት ጥን ከእስራር ከተፈቻ በቻለ የሳፍን ለረጅም ገዢ ሂሳብ
ነበር፡፡

የፋርሻን ሁልጻም እና የየሳፍ ክስ መፈቻት

በቻለም ይህ አገልግሎት ፋርሻን ሁልጻም እያቶ ሁልሙን የሚፈቻለት
እንዲሞ በስም ገዢ የሳፍን አስተውስ የፋርሻንን ሁልጻም የሚፈቻ የሳፍ
የሚባል ወጪት ልጅ በእስራር ቤት እንዲስ በመናገሩ የሳፍም የፋርሻንን
ሀልጻም ለመፈቻት ከእስራር ቤት ወጥቷል፡፡ የሳፍ የፋርሻንን ሁልጻም
በትክክል ሲስፈቻለትና ከሆነዋቱም ሲስተላገዙው በበኩና በመንግስቱ
ለይ ሁሉ ባለሙስዎን አድርን ስመው፡፡

ሥዕል ድ. ከ ዓገሮ ልርማ

ሙሉሙያ

- ፩. የሰኞ በእስራር በት ሰለ የነበረው ሲይወት
ምን ይመስላል ነበር?
- ፪. የሰኞ በእስራር በት ወሰጥ ሰለ ለሁለቱ
አገልግሎት ዝን አደረገ?
- ፫. የሰኞ በእስራር በት ወሰጥ መኖሩን
የሰታዎስው ማን ነው?
- ፬. የሰኞ ተመልሮ በፈርሳን በት ሰልጣን
ያገኘው በምን የከተማት ነው?

የ ይ

የየሳኔ ዘና በፈርሻን በተ መንግሥት

የየሳኔ ከእስር በተ ከወጣ እና የፈርሻን ሁልጻም ከፈታ በቃለ እንዲ
ከልሙ ፍቃድ ለማት ዓመት እሁዳን እየሰበሰበ በረሱ ኮሙን በተ
ውጥኑ ለማትረኞ ችል::

የየሳኔን ዘና የሰሙ ወንድሞች ወደ ጉብዚ ፍቅር:: እስተም እባቱን
ተቀብሎ የረሱ ኮሙን እስከፈለግዎም ድረሰ ከእስተ ወር እንዲያቆይ በማድረግ
በወንድሞች ቁጥር ለይዘን የረሱን ኮሙን አማለፋቸው:: የሳኔ እስናት
የጊዜት የጊዜት ለማዋቅት ለተ አገበቶ እናፈፀምንና ጥናነን

ወለድ:: ከየሳኔ መልካም ሥራ የተነሣ እባቱ በከርናን (የመጀመሪያ
ልጅ የሚይገኘውን ክብር) ለየሳኔ በመሆኑት ከክር ካር ሁሉ ያደነው
የእግዥ እብትና መልካክ የየሳኔን ለልቻ እንዲባርከለት በገለጹ
በየቀ:: እነርስተም በእባቸቸው በየሳኔ መልካም ሥራ በዘተው ነገድ
ጥናነ እና ነገድ እናፈፀም ተብሎው ለመጠራት በቀ::

መጀመሪያ ዓይነት የየሳኔ ወንድሞች

የሰኞም እድማው እያንዲ ለመጠ “በምጣትበት ወቅት ግብጽ
እንዳትቀበሩኝ ከዚህ አገር ወሸዋችሁ የአባቱ ማር ከነገን
እንዳትቀበሩኝ” በለው ቅል በማስተባበቅ በጥናት ገዢ ወደ እሙራ እል
(ከንቀን) ወሰኖች ቅበረውታል::

መልመድ

- ፩. የየሰኞ ለይቶ ስማቻው መን ይባላ?
፪. የየሰኞ ወንድሞች ወደ ግብጽ ማር ለምን
መጠ?

፩. ተ የመሳ መመሪያ እናንት

የትምህር ዓለማ:

ተማሪዎች ይህን ርዕስ ከተማሩ በቻሉ::

- 👉 የመሳን ታሪክ ያበራራል::
- 👉 ከመሳ ታሪክ ምን ትምህር እናደምንማር ያስፈልጋል::
- 👉 መሳ ሆዝቦን ከግብጽ ባርካት እንደውት እንዳደናቸው
ይገልጻል::

የ እ

የሙሉ ልደት እና የፌርዴን በተ መግባሮች
እሱራ እለውያን በግብዢ ባርካት በነበሩበት በሙን አንዳት እሱራ
እለዋት ሻት ወንድ ላይ ወለደች፡፡ የወለደችው ወንድ ላይ ከተገኘ
የግብጽ ፌርዴን ስለማግድልበት ደብቃ ለሰነዱ ወር ያህል አሳደገችው፡፡
ከዚህ በላይ ጥን መድበቅ ስላልቻለች ወሆኑ የሚያስተባና የሚጠናልኝ
አጥን ማረቻና ላቹን ወሰጣዊ አድርጋ እግዢስብኬን ተማምና ወደ
አባይ

ወንዘብ ለቀቀችው፡፡ ከጥቃት ስዓት በጀትም አንዳሰቦችው የፌርዴን
ለይ ገዢዎን ልተታውን ልተመማ በውሃው ለይ የሚጠናልኝ ቁርጩት
መሳይ ንር ተመለከተች፡፡ አገልግሎቶችንም አንዳይመጠለት አድርጋ
ስታሰኗኝትው በውሰጣዊ ደብ የሚል ወንድ ላይ አገኘች፡፡ በጣም ደብ
በላት ወደፊችው፡፡ ከውሃው ከውጥቻቸውለሁና ስመ መሠረት ይህን
እስች፡፡ መሠረት ማለት ከውሃ የወጣ ማለት ነው፡፡

ልደች ፍጋዢት ማለት ማን ማለት አንድሆነ ታወቂለችሁ?
የሙሉ እህት በኋቅ ሆኖ የሚሆነውን ተጠባቅ ነበርና ስተሬጥ
መጥቃ ሌፌርዴን ላይ ፍጋዢት ለምጠልሽን? ስተል መይቷ ፍቃድን
አገኘች፡፡ ከዛም ፍጥና የሙሉን እናት ሲባን ተንከባከለ ፍጋዢት በለ
እመጠችለት፡፡ የፌርዴን ላይም “ልደችን አሳደጋልች የሚያስፈልገውን ሁሉ
እማለለሁ ይሞዝም እከፍልልሽለሁ” በላት የፈሰናን ላይ በእግዢስብኬ
ጥበብ በነፃነት በበተመግባሮች የፌርዴን የፈሰና ላይ አደገ :: መሠረን
እንደሞዝዢት ሆኖ ያሳደገችው እናቱ፣ እሱራ እለዋ እንደሆነ፣ እባቶች
እነማን እንደሆነ እና ሲለ አምሳካችው ሲለ እግዢስብኬ ታስተጥሮረው

በመጨረሻም የሁለንም ማብዛዣያን የበትር(የመጀመሪያ ልደች) በመቅረብት ስመታቸው ፈርሻን አዘጋጅ ልቀቀ:: አዘጋጅም ወደ ማረቻቸው በማመልከበት ወቅት እግዢ.እብራር በተደጋጋሚ በሰኔ ተሸሬ ለይ መሳኔ ያነጋግሩው ነበር:: በተጨማሪም የቃል ከዲኑን ችሎት ስጥቶችል::

የኢትዮ ካል ወደ ከነኩን መመለስ

ኢትዮ እለውያን ወደ ከነኩን እስከደርሱ ያረስ እግዢ.እብራር በታቦች ለይ እየተገለጹ መሳኔ እና ከሆነ እርግን ያነጋግራቸው ነበር:: መሳኔም አዘጋጅ ከምርቱ ነገ ከወጣቸው በኋላ እርሱ እግዢ.እብራር ቃል የገባቸውን ምድር ከነኩንን ስወርሱ እርሱ ጥን ምድረ ለስት ከነኩንን ሲያይ በመንገድ ለለ ስይወቱ አልፏል::

መልመጃ

- ፩. የቃል ከዲኑን ችሎት የተቀበለው ማነው?
- ፪. ጥብቅ በተለያዩ መቅረብቸቸ ለምን ተመታቸ?
- ፫. መሳኔ ይጠበቃቸው የነበሩ በኋቸ የማንኛቸው?

ይህ የሸጻን የከሆነት አገልግሎት

የትምህር ዓለማ

ተማሪዎች ይህን ሪሳሰብ ከተማኑ በኋላ

👉 አርን መብት እንዲያገኘ በእግዥአበዳር መመሪያን
ይገልጻለ::

ከሁነ አርን የመብት እና የማርያም ወንድም ሲሆን መብት ለመጀመሪያ
በዚ እግዥአበዳር በስና ቁጥቷው ተገልጻ ሲያነዋገለው “ከዚ ከልታኩ
ነው መናገሩም እይሁንልቻም በለው ለእግዥአበዳር ሲመልስ ሆኖን
የማያቀው እግዥአበዳርም ወንድምህ አርን እና ይሁንልሂል
በለውቻለ:: በዘመኝም ምክንያት አርን የከሆነት አገልግሎትን ፌምርል::
አርን ማለት መምህር ወይም የጥንካራ ክፍታ ማለት ነው::

መልመድ

- ፩. ከሁነ አርን የማን ወንድም ነበር?
፪. አርን ማለት ማን ማለት ነው?

፩. የኢትዮጵያ መና ካይመና መወረዳና ውሃ ከሳለት መፍላቱ

የት-ጥምህርና ዓለማ

ተማሪዎች ይህን ስብስ ከተማኑ በጀት

👉 ለኢትዮጵያ እለውያን በግምገል ባዲ የተደረገለቸውን ተግምራት
የበራራለ::

መና ካይመና መወረዳና እና ውሃ ከሳለት መፍላቱ

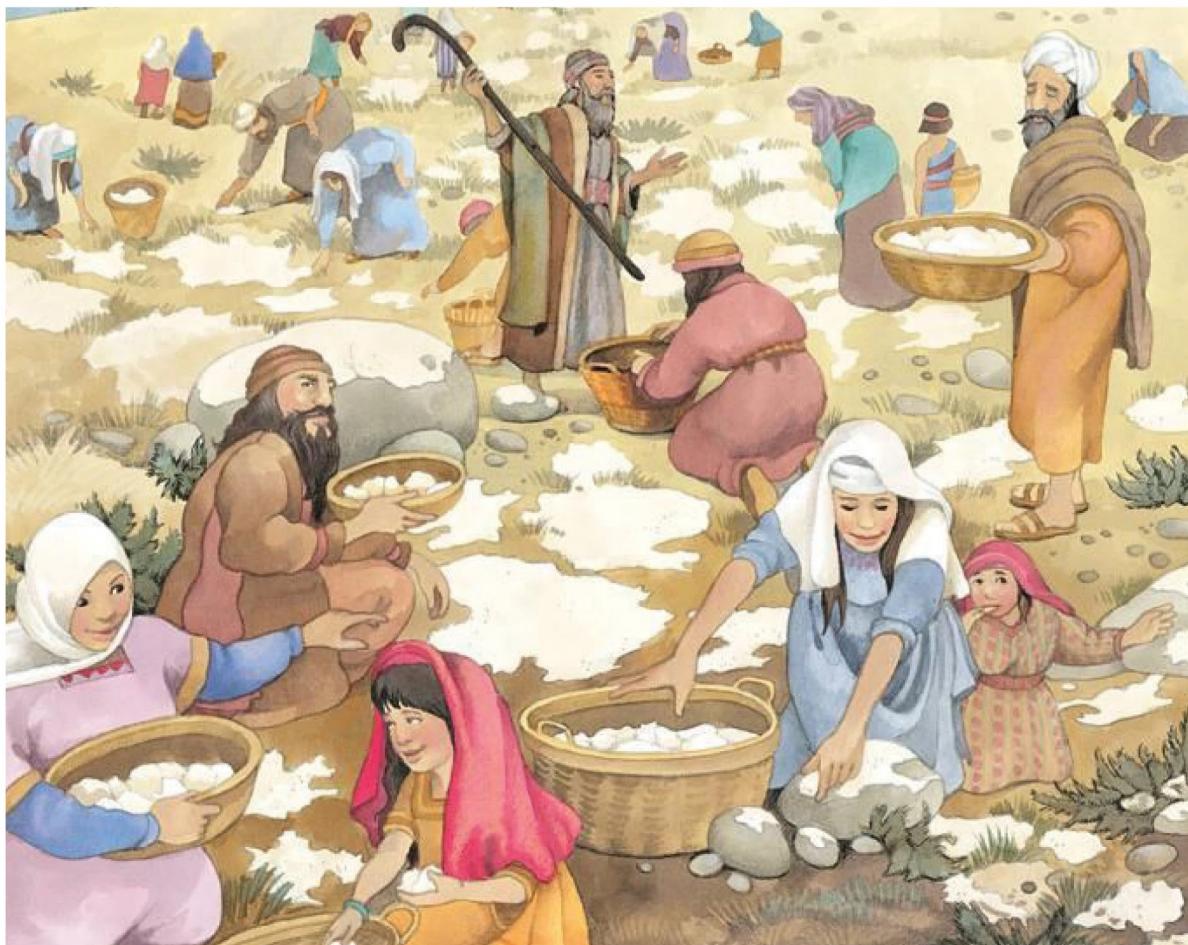
ልደኛ መና ማለት ምን ማለት ነው?

ኢትዮጵያ ከግብጽ ምድር ወጥተው በግምገል ባዲ መንዘዴ ከድመ኏
በጀት በመሳሌ ላይ “በቁ ምግባር ልኅንና አልቻልንም በግብጽ ምድር ፍትን
በሆነ ይሻለን ነበር” በለው አገልመራመ:: እግዢ.እብዕርም ከሰማይ
ምግባር እንደሚሰጣቸው ነገሮቸው:: በነጋታው በግምገል ላይ ነፃ ነበር
አያና እርስ በርሳቸው “ይህ ወንጀን ነው?” ተባባል እግዢ.እብዕር
ከሰማይ የሰጣቸው ምግባር እንደሆነ ለቀነ በቁ የሚሰጣቸውን
መሰብሰቢ እንዳለባቸው መሳሌ ነገሮቸው:: ለኢትዮጵያንም የን
ምግባር መና በለው መሩት:: መቆሙም በማር እንደተሠራ ቁጥ ነበር::
እንደታዘዘዝ ለቀነ የሚሰጣቸውን በቁ ለሰብሰቢ:: መና ቁን በቀን
ከሰማይ ይዘንበለቸው ነበር:: በስድስተኛው ቁን ጥን እግዢ.እብዕር
ለሁለት ቁን የሚሰጣቸውን ያህል እንዳሰበሰብ ነገሮቸው:: በስባተኛው
ቁን የሰንበት እረፍት ነውና

መና እያዘንበም እነሰጥ ለመልቀም አይወጺም ነበር::

እግዢ.እበዳር እናሸ እለዋጥንን በምድረ በዲ ገብኬቸው ሁሉ ይህን
መና የተባለውን ስማያዊ ምግባር ያለማቻለታ ይመግባቸው ነበር::

**ሥዕል ፖ. ገ እናሸ እለዋጥን መና ለሰበሰብ
ልደቻ አለት ማለት ምን ማለት ነው?**

የሚጠበቅ መንገዶ አበዛቸው በረሃ በመሆኑ ሆነበ በውጭ ጥም
መቻቻቸውን የተመለከተው አምላካ መሳሪን በበትና በለቱን(ድንገቶውን)
እንዲመታው አዘት በተባለው መሠራት መሳሪ አለቱን ለመታው
ውጭ ፈልፋለቸዋል:: በእንዲሁ አይነት ተቀምሏት ከዚለት ላይ ወጪ
እያራለቀለቸው እነሰታ የፈለቀውን ወጪ እየጠበ ምድረ ለሰታቸውን
ውርሰዋል::

መልመጃ

- ፩. አሳሮር ካለውያን ከሰማይ የወረዳለችው ጥንግባር የንግድ ይበላል?
- ፪. እግዢ.እብራር ከበደት ላይ ወጪ ባይፈልቀለችው /ባይወጣለችው/ የንግድ የሚሆነ ይመስላል?
- ፫. አሳሮር ካለውያን መኖ የሚይሰበበት በየትኝው ዕለት ነበር?
- ፬. ከሰማይ መገዢርድው ጥንግባር ጠዕም የንግድ ነበር?

፩. የሙሉ እሁት ማርያም ታሪክ

የኢትዮጵያዊ ዓለማ

ተማሪዎች ይህን ሪሳሰብ ከተማኑ በኋላ

👉 የሙሉ እሁት ማርያምን ታሪክ ያብራሪል::

የሙሉ እሁት ስሜ ማርያም ሲሆን መሬት በአካባቢቱ እናቱ ወደ
ባክር በጣለቸው ገዢ በሩቅ ሆኖ የሚሆነውን ተከታታለ ለእናቱ
የተናገረች ወንድማን የምትወደ ልጅ ነበረች:: በኋላም የፈርሻን ስት
ለጅ መሬት ከተማለበት ባክር አውጥቻ ስትወስዶው እሁቱ ማርያም
ውደ ፈርሻን ልጅ አንድ ፍቃ “አባትን ታጠበቃሽ አንድ ፍቃ የምታጠባ
ስት ከእብራቀያን ስቶች ለተራልሽን?” በማለት የሙሉን እናት
በዘዴ ፈርሻን ስት ገበታ ልጅን እንዲታሳደግ ያደረገች በልሁ ስት
ናት:: መሬት እያሱ እልን እየሙሱ ባክሮ እርተሱን ክፍሎም ከግብጽ
ከወጣቸውና መላቶችቸውንም በበኩሩ ከሰጠመለቸው በኋላ የሙሉ
እሁት ማርያም በደስታ ከበርዎን ይህ እግዢኤሌክትሱን በመዝመር
እመሰማናለች::

መልመጃ

- ፩. የመሸቱ እህት ሰጂ ማን ይባላል?
- ፪. የመሸቱ እህት ወንድጂ ወደ ባክር ስጂልባት ምን አደረገች?
- ፫. ባሁድ እርትራን ከተሻገሩ በእለ የመሸቱ እህት ማርያም ምን አደረገች?

የማጠቃለያ ጥያቄዎች

የሚከተሉትን ዓረፍተ ነገሮች በተከከል ካነበረችሁ በእለ ተከከል የሆነውን “እውነት” ተከከል ያልሆነውን ያግጣ “አሰት” በማለት መልሰ::

- ፩. የሰኞ በሽጠት ወንድሞች ላይ ቁጥር ይዘ ነበር::
- ፪. የየሰኞ ታሪክ ይቻር ማለት አንዳለበን ያስተምራል::
- ፫. የመሸቱ ታሪክ ለማርመራ የቅርብ ለኖሩን አንድማንኛ ያስተምራል::
- ፬. ፈርማን ህዝቦ እናውሏ እልን ለቀቅ አንድተባለ ወዲያውነት የሰው ለቀቅዎች::
- ፭. እናውሏ እሳውያን ወጪ ለይመማቻው ምድራ ለሰት ገበተዋል::

ከተለጻት አማራጭታ መካከል ታክክለኛ መልስ የያዘውን
ፈልግ ምረጥ::

፩. የኩር በግብጽ ተወዳጅ ለመሆን የበቃው ለምን ነው?

ሀ. ትሁት ስለነበረ

ለ. ሁስተኛ ስለነበረ

ሐ. ፍብታዊ ስለሆነ

፪. የኩር ወደ እስር በት የገባው በምን ምክንያት ነው?

ሀ. ወሻቶ

ለ. በሁት ተከሳ

ሐ. ካስው ተጠልቶ

፫. የኩር ከእስር በት ለመውጣት የቃልው በምን ምክንያት ነው?

ሀ. ሁልጻዊ በሙናቸቱ

ለ. እስር በቱ በሙሙላቱ

ሐ. በሙታመሙ

፬. የሙሉ እናት መሉን ወደባስር የሚልቶው በምን ምክንያት ነው?

ሀ. ባለቤልዣን እንዲሆን

ለ. ገንዘብ እንዳይገልጻት

ሐ. ለፈርድን ለመሰጠት

፭. እግዢስክበር ለሙሉ ለመጀመሪያ ሆነ የተገለጠበት ስኩረ ምን
ይባላል?

ሀ. በተመቀደሰ

ለ. በተመንግሥት

ሐ. ሲኖ ቁጥቷው

፩. የቃል ካይነትን ተቦት ከእግዥ አበበር የተቀበለው ማነው?

ሀ. የሰኔ

ለ. አጋን

ሐ. መሳሪ

፪. መሳሪ ማለት የጊዜ ማለት ነው

ሀ. ካወቻ የተገኘ

ለ. ይጨምርልች

ሐ. አመሰራች

፫. በታወቂን በተገበው ቅል መሳሪ::

፬. በከር ማለት _____ ማለትነው::

፭. የመሳሪ እህት ስሜ _____ ይባላል::

፮. እናሁ እናወያን ከሰማያይ ይውርድላቸው የነበረው የጊዜ
_____ ይባላል::

፯. አጋን ማለት _____ ማለትነው::

፱. መሳሪን እንዲያግዝ በእግዥ አበበር የተመረጋገጥ
ነው::

ጥዬራዊ ሥነት ከኩይነት እስከ የዋጥ

ደ. ፊ የኩይነት ታሪክ

የትምህርና ዓለም:

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማኑ በረጋግል:

- ↳ ኢያስ ማለት ጥንን ማለት እንደሆነዎች ለገልጻለን
- ↳ የኩይነት ታሪክ ያብራሪል::
- ↳ ኢያስ ያደረጋቸውን ሥራ ወጥ ይገልጻለ::

ቀልጥ ቅልት

- ↳ ገበያ
- ↳ ዓዘጋጅ
- ↳ መሰኞ
- ↳ ሥዕለት
- ↳ ፍርድ

፩ ፪

እያሳ ማለት “እግዢ.እብዕር አዲሽ ነው” ማለት ስ.ሆን የአባቱ ሥም
ነዋ ይባላል መንፈሰዋ አገልግሎት የቃመራው መሳሪ ከአማራቻውያን
ጋር አንዳዋጋ ባዘዘዴው ገዢ ስ.ሆን ከዚህ ገዢ ደምር የሙሳሪ የቅርብ
ሰው ሆኖ ማገልጻል ደመረ::

መሳሪ ከጥተ በጀት እግዢ.እብዕር አያሳን ሂዝቦን አንዳመራ እና
ልክበቶችቻው የገባውን ቅል አዲን ከነፃንን አንዳያዎርስ መረጋገጫ::
የእሸራ እል ሂዝቦ በእያሳ መሬት የርሱናን ተሻጋገዱ አያራካን
ይዘ:: እግዢ.እብዕር ቅኑን በማርሃም እና በገባኬን ስማይ ለይ ተከራን
በማቆም እና በረዳ በማዘነበ ልማት::

በመጨረሻም በእግዢ.እብዕር ዘይደ እና በእያሳ መሬት እሸራ እል
ከነፃንን ወረሰ:: እያሳ መሬቱን ለእሸራ እል ነገቶ አከራፈለ:: ከዚህ
በጀት እያሳ የመሞቱ ገዢ ስ.ቅርብ ሂዝቦን ስብሰቦ እግዢ.እብዕር
ከአማራቻው ከነ እብርሃም ደምር እስከ አሁን ደረሰ ያደረገለችን
ወሰታ አንዳይረፈ አስተካቀቻች:: እያሳ በዘመኑ ሁሉ ለእግዢ.እብዕር
በመታዘዘ ሂዝቦ እግዢ.እብዕርን በቋ አንዳያዎርስ አንዳያገለግል
አደረገ:: እያሳ በመቶ በሥር ዓመቱ ዝዴታ:: ሂዝቦም በርሱቱ በእናደግም
እገር ቁጥሩ::

መልመጃ

- ፩. አያያስ ማለት ፈጻን ማለት ነው?
- ፪. አያያስ እግዢያዊነትን እንዲያገለግል
የመረመዥ ማኑው?
- ፫. አያያስ የሚጥተበት ገዢ ሰደረሰ ሁዝቦ
ሰብሰብ ፈጻን አደረገ?
- ፬. አያያስ ርዕስትን ሰያዝና ቁጥር እንዳይመስቀሉት
ያደረገው ነገር ፈጻንድኑው?
- ፭. በአያያስ መረከት ሂዝቦ የተሳኔሩት
ወንበት ፈጻን ይበላል?

፪. ይ የሰምናን ታሪክ

የትምህርና ዓለም

ተማሪዎች ይህን ርዕስ ከተማና በትራ:

👉 የሰምናን ታሪክ ያብራሪል::

👉 ሰምናን የወራቶች ለሆነ ወቻቸው ይዘረዘሩል::

👉 የሰምናን ስይፈት ፈጻን እነዚሁን ይለያል::

፩ ዘ

የሰምሳን ታሪክ የተሰጠው ስይል

ሰምሳን የሚባል አንድ ወጣት ነበር:: አባቱ የዳን ነገድ የሆነ ማኑቸው
የሚባል ስዕስ ነበር:: እናቱ መካን ነበረች:: የእግዥ.እብዚር መልከት
ለፈ አንድሞት-መልደ ነገሮች:: ሰምሳን ካልደሩ ይሞር ፍላጊው ስለነበረ
በተናን አይለምም ነበር:: የሚያስከር መጠጥም አይጠጥም ነበር::
የእግዥ.እብዚርም ስይል በበተናለው ነበረ::

ሥዕል ኔ. ዕ : ሰምሳን አንበሳን ሲጋድል

ልደቻ አንበሳ አይታችሁ ታውቁለችሁ ?

በአንድ ወቅት ሰምሳን ካኝኞችና ካኝበሩ ወር ወደ ተምና ከተማ ሂደ::
በዘመኑ አንድ የእንበሳ ይበል እያንስ ወደ እርስ መጠበት:: ሰምሳንም
የለ መሠራም በእግዥ.እብዚር ስይል አንበሳውን ገልዎ:: ከጥቃት ቅን
በጀት የእንበሳውን ሂሳ ለይደ ተመለስ::

ሰምሳን ፍልሰጠማውያን

ሰምሳን ፍልሰጥኬምን አንዳዎች ጋዜል ከኢትዮጵያውያር ተቀብል፡፡
አንዳት ፍልሰጥኬማዊት ማረተት አገባ፡፡ በእርሻም ምክንያት በተጠለ
በዚ እሁሉታዥን አቅመለ፡፡ በአንድ የአሁያ መንጋጌ አንድ ስህ
ፍልሰጠማውያንን ገል፡፡

በአንድ ወቂት መላቶች በጋዢ ከተማ ለይዘተት ለመባበች የከተማይቻን
በር መዝገቦ ነቅሎ በመውሰድ አመልጠ፡፡ ሰምሳን ያለፈ የምትባል ስት
መደሪ፡፡ ይህም ስት ጋዜል ያለበትን የአካል ክፍል፤ የናገራዊነቱን
ጥሮጠር እስከነግራት ያረሰ በፍቅር አቋለለታዥ፡፡ ጋዜል በዕገና
አንድሆነ ሲነግራት ተገኘን ለምታ ሲደክም ለፍልሰጠማውያን
መሸጊጊት አሳልፏ ለመታወች፡፡

ሰምሳን ጋዜልና የሆነው በእምነት ነበር፡፡ ሪሳን ባለሙያዎች ምክንያት
ሻይልን አጣ፡፡ መላቶች በእስር ስት መለት፡፡ ዓይኖችን አውጥተው
አሳውሩት፡፡ በመጨረሻም ወደ እግዥአብዕር ያልየ የበኩን ምስራወች
ገኑ በቱ ለመድቁ በበቱ ለምታ በመለ ምቱ፡፡

መልመሻ

- ፩. የዘመሪያ ማለት ጥን ማለት ነው?
- ፪. ስምሰን መሳሪያ ስይመቀም የገደለው እንዲሁ ጥንድነው?
- ፫. ስምሰን ለምን ስይፈጸም እባ?
- ፬. ስምሰንን ያታሰለችው ስት ማን ፏት?
- ፭. የሰምሰን ምድረ ጥኑ ስይ ነበር?

፪. የደብዳቤ ተጻና

በደብዳቤ ማለት በእኔሸራ እል የሚታወቁ መሳሪያንት አንዳ ነው:: በዋና ወሰጥ ሆኖ ስንጻ ሲውቁ እግዢ.እብዕር ሁዝቦን ከአማሌቃውያን እንዲያደንጂ መራው:: ቤደብዳቤም ከሁዝቦ ወሰጥ 300 ወታደሮችን በቋ ይዘ እማሌቃውያንን አድነፍችው:: እዝቦም በድል ተደስተው ገንዘብ ሁንጻን በለው በመረቀት ተያቀያችውን ስይቀበል በመሳሪያነት በቋ እኔሸራ እልን ሲያገለግል የሆ::

መልመድ

፩. መሰኞንት ማለት የጊዜ ማለት ነው?

፪. ፈደምና ያሰነሩችው ስዋች የየት ማገር
ስዋች ነበሩ?

የማጠቃላይ ጥያቄዎች

የሚከተሉትን ዓረፍተ ነገሮች በትክክል ካነበባቸው በኋላ ተክክል
የሁነውን “እውነት” ተክክል ያልሆነውን ድግሞ “አስተ” በማለት
መልስ::

፩. አያዲ ለአገልግሎት የተጠሪው በሙሉ አማካይነት ነው ::

፪. ስምሰን ማለት እግዢዕብዳቤ አያዝ ነው ማለት ነው::

፫. ፈደምና እግዢዕብዳቤ ካኝርሳ ወር ስለነበር በተንሽ ወታደሪቶ
ጠላቶችን አስተ::

፬. ስምሰን ፍጤራዊ ይሆናል የተባለው በስለት ሲለተውለደ ነው::

፭. ስምሰን ጠንካሬ ወጣት ነበር፤ የእግዢዕብዳቤው ሂይል በኝርሳ
ነበር::

ከተለመት አማራጭ መካከል ታክክለኛ መልስ የያዘውን
ፈልግ ምረጥ::

፩. በገባኑን ተከይኑ ያቆሙው ማነው?

ሀ. መሳሪያ

ለ. እያዳ

ሐ. ስምሰን

፪. ስምሰን ቤይሬን ያጣው በምን ምክንያት ነው?

ሀ. የሚመሩትን በመናገሩ

ለ. የሰውት በማድረግ

ሐ. ፍርማዊ መሆኑን ስላዎች

፫. የእግዚአብሔር ቤይሬ በስምሰን በየትናው የአካል ክፍል ነበር?

ሀ. በእግዚ

ለ. በእንደ

ሐ. በእና

ይህ የፋት እና የነጋዣን ታሪ

የትምህርኑ ዓለም:

ተማሪዎች ይህን ሲሆን ከተማኑ በጀት::

👉 የተሟማንን ታሪ ያስረዳለ::

👉 ፊት ያደረገውን መልካም ነገር ይገልጻለ::

ቁ ዕ

ኑሂማን ማለት ደሰታው ማለት ነው:: በእያሱ እል የሚኖር አበማለቱ
የሚባል ካህን ካበር:: በሁኔታ ድርቃ በበረታዊውና ስው ሁሉ ወደ
ሌላ ሁጻር ሲሰዳድ አበማለከም ሁለት ወንድቶ ለደችን ፖሂማንን
ይዘም ጥናበት ወደ ምትባል አገር ተሰዳድ በዘመኑ እያለ ሁለቱ ለደች
ከጥናበት ሲቀጥ መከል እርፍ እና ፍት የሚባል ሲቀጥ ያገብል::
መጀመሪያ ካህኑ አበማለቱ በመቀመልም ሁለቱ ወንድቶ ለደች
ጥፋባት:: ተስፋ ቅርጫ ወደ ሁጻር ሲተመለስ ፍት አበራሽ ወደ
አንድ አገር እሂዳለሁ እንዲ ለለው ሁሉ ሲተውስ እኔ አልተውስም
በላ ተከተለ ወደ እያሱ እል መጣች:: ተንሽ ቅዱስ በእዝ የሚባል
የኑሂማንን ኮመድ እግበታ እያበደድ የሚባል ለች ወለደች:: እርስታው
የንግድ ዓዋት እያት ለመሆን በች::

መልክ ድ. ዕ፡ ፍት የበኩዘን እርሻ ሲተቋርም

መልመክ

- ፩. ተሂማን ማለት ሚኒ ማለት ነው?
- ፪. ተሂማን በጥም ተስፋ ፈርማ ወደ የገዢ
የለመለሰቻቸው ለምንድነው;
- ፫. የዳዋት አያት የተባለው ማን ነው?

ይ.፪ የአመካልና የፋለ ታሪክ

የትምህርኑ ዓለም:

ተማሪዎች ይህን ሰዕስ ከተማሩ በረከላ፡-

👉 የአመካልና ታሪክ ይገልጻለ፡፡

👉 አሉ በፈጸም ምክንያት ያጋጠሙዎን ሆኖታ ይገልጻለ፡፡

ተማሪዎች የአመካልና ታሪክ በየጊበት ክፍል ካሱኝ ይመለወ የነበረው
ከእርን ወገን አንድሆነ የተማሪዎችሁትን ታስታውሳቷሁ?

ዓሉ ከእርን በተሰበ የተገኘ እና የእሥራ እሉ ስዘጋጀ በከሃንትና
በፈጸምነት ይገልጻ ሲሆን ማመካል ደግሞ እናቱ ሆኖ ለእግዥ አብራር
ተስሉ የወለደቻቸው ላይ ሲሰነበ እግዥ አብራር እና የገልጻ ለጥቃው
ነበር፡፡

ቁ ኔ

ሥዕል ዓ. ዓ አባት ስሙኤል ለቤተ መቅደስ

ዓለ. ካህን ቤታዊ አገልግሎት እና ፈንታዊ የተባለ ልደቂን እያመከራ እና
እየጊዢ ባለማሳደግ ልደቂ እግዢ አብዳርን የሚያደርግ በመሆናቸው
በእነዚ ጥምናያቶች በዓለ. በተ የሚመጣውን ካሳድ ፍርድ እግዢ አብዳር
ለማመኑል ገለዘለት፡፡ የዓለ ልደቂያው በሁገራቸው በተነሱ መጠንት
በጠላት እና ተመተው ጥሩ፡፡ ይህንን ፍርድ የየው ዓለ. ከድንጋጌ
የተነሱ ወደቀቁ ጥሩ፡፡

መልመጃ

- ፩. ከሰሙኤልና ከዓለ ልደቂ የበለው
የተሰጠውን ታላይነት የተወጣው ማኅው?
- ፪. የኞ ስሙኤልን ለምን ለቤተ መቅደስ
ሰጠቸ?
- ፫. ከሰሙኤልና ከዓለ ልደቂ ሁይወት ጥን
ትማራለሁ/ትማራያለሽ?

፩. ድንብ የኢትዮጵያ ታሪክ

ተማርምች ይህን ሰዕስ ከተማሩ በቻላ

◀ የኢትዮጵያ ታሪክ ይገልጻለ

◀ አስተር ለውጥናዊ ለእኔሮ እነዚህን ያደረገቸውን
መልካምነት የገልጻለ

አስተርና መርዳከያለ

አስተር በጥንቃ ፍርሰ ተኖር ነበር፡፡ አስተር ማለት በፁርሰ ከከበ ማለት
ነው፡፡ የኢትዮጵያ ወላደች በጥት ሲለየኝት ሌላ እብራቅት የሚኖር
በተሰባ አልነበራቸው፡፡ ከእነታ ላይ ከመርዳከያለ ወር ዓረቻ፡፡ የእነታ
ለይ መርዳከለ እግዢ.እብራርን የምትፈራሬ ታላላቆችን የምታከበር
ለውጥናዊ የምትፈረቀር አንድተሆን እየመከራ አሳይቷ፡፡

የኢትዮር በንግሥ እርመከለስ መመሪያ

ከእለታት አንድ ቅን አስተር በምትኖርበት በፁርሰ እርመከለስ የሚባል
ንግሥ ነበር፡፡ ዘንግሥ እርመከለም በሙቀ ሂያ እንደቻ ነገሱ፡፡ በግዢቱ
ሥር ባለ እንደቻ የሚኖሩ መልካ መልካም ሲቻቻንም አንዲስበሰብ
እደገን፡፡ ከእነዢ.ሁ ከተሰበሰበት መከከል አንድ የመርዳከያለ የእነታ
ለይ አስተር ነበሩ፡፡

ንገሥት የንግሥጥ ቅዱስ ስቶችን ለማየት ወጪ:: ገዢ
አጠቃላይ ከደናግለን ሁሉ አሳይቷን ወደደ:: እግዢ አብራር ወብት
ሆኑት ነበርና ጥገናና መውደድን አግኗቸ የመንግሥቱን ካውድ በረሰኑ
አይ ተደረገ:: በዚህ መንግስቱም ወሰጥ የእነታን ላይ መርዳከያኑን
ሸላሽ አድርጋ ስመታ::

ሥዕል ፖ. ይ : አሳይቷ በንገሥት አጠቃላይ ፈት

የሂጣ ክፍት

አሁን የሚባል አንድን ክፍት ለውጥ ገዢ አጠቃላይ ስመው:: በንገሥት
በርሃለ ለወቻ ሁሉ ለአሁን ለገዢ:: መርዳከያኑን ጉን አልሰንደረሰቸው
ነበር:: አሁን በዘመኑ ምክንያት እና ተቀባ:: በአጠቃላይ ጉዢ
የፈተትን የመርዳከያኑን ወገኖች አይሁድን ለመጠሩ ተንከል መነሰለ::
ውደ አጠቃላይ መጥቶ በመቶ ሂያ ለባቸው ማጋራት ዘፈተትን እሱ
አለውምን ለማጥሩት ተንከል መነሰለ:: አሁን ለአገልግሎት መርዳከያኑን
አንድሰቻለት እዘዴ::

የንግሥት አሰራር ለመናና የንግሥት ፍርድ

ንግሥት አሰራር እና ተንተሬና ለባም ስት ነበረች፡፡ የንግሥት ፍት የምታይበትን በልሆት አሰቦች፡፡ በመለው ዓለም የሚገኘ አይሁዳ ለሰነት ቅን የምና ወሰት እንዲታወቂ አይደገኝ፡፡ የጋሙ እና ወሰቱ ቤቱ ሲፈጸም በንግሥት ፍት ቀመቶ፡፡ የንግሥት “የምታፈልጋዎን መያዙ” አለች፡፡ የንግሥት አጠቃላይ “ይህን የደርግ አንድ በልቦ የደረሰ መን ነው?” አለ፡፡ አሰራርም “አማ ነው” አለችው፡፡ የንግሥት በአማ በጥም አዘና ለመርዳከብስ በተዘጋጀው ጥናድ ሌይ እንዲሰቀል አዘዘ፡፡ አይሁዳውያንናም ነገ የሚያውጥ ዓዋጅ በቀለቱ አትቶ በመቶ ማያዝ የጋዢ አገልግሎት አለለሁ፡፡

ሥዕስ ደ. ይ : የአማ ክፋት በንግሥት አጠቃላይ ፍት ሲጠለጥ

መልመክ

፩. አለበር ማስታ ጥን ማስታ ነው?

፪. አለበር ለንግድታነት የተመረጋገጥው-

በምን ምክንያት ነው?

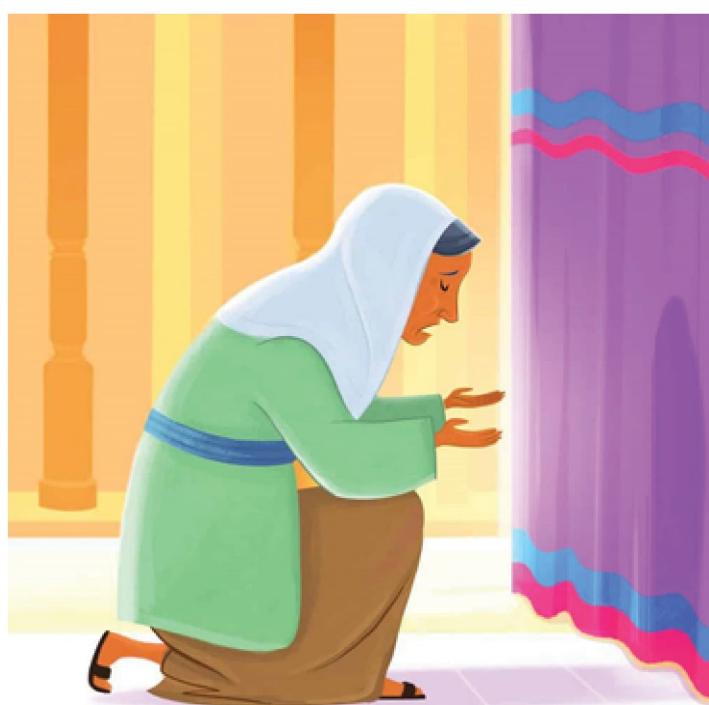
፫. ፈጻኢ ማስታ ጥን ማስታ ነው?

፪. ይ የሰሙኬል እናት የአና ታሪክ

በተራሱማው በእናፍራም ሆኖ የሚኖር ስልቻና የሚባል አንድ ስው
ነበር፡፡ ስልቻና ሂደት የምትባል ማስታ ነበረቸው፡፡ የአንድቶዋ ማስቱ
አና መከን ስለነበረቸ ላይ አልነበረቸም፡፡ በዘመኑ የተለማ በዘመኑ ተብ
አና ታላቅበና ታማርር ስለነበር ምግባ አትቀምሳም ነበር፡፡

በኩሉ ስልቻና ሌያንናናት እንዲ በምክር አና በጥም አዘና ስለነበር
ውደ በየተመቆዳለ በቃዋን ሲደ እግዢዕስና ወንድ ላይ እንዲሰጣት
ትለያን ነበር፡፡ እርስ የሚሰጣትን ላይ መልሳ ለእግዢዕስና
እንደምትሰጥ ስለት ተሳለቸ፡፡ እያለቀበቸ ዘሎታን ወደ እግዢዕስና
አቀረበቸ፡፡ አና ስትጋልይ ካሁን ዓለ በየተመቆዳለ ያችና ተቀምሮ
ይመለከት ነበር፡፡ አና የወይን መቻ መጥቻ ስከራ የምትለፈልና
መሰለው፡፡ “የወይን መቻን ከእንች እርቁው” ሲል አናን ተናገሩት፡፡
አና የወይን መቻ መጥቻ የምትለፈልና ሲታ አልነበረቸም ::

እግዢ.እብዱር ላይ እንዲሰጣት በፊለት እየጠየቀች እንደሆነ
ልእግዢ.እብዱር ካህን አስረዳቸው:: የእግዢ.እብዱር ካህን ዘለ “የእውራ
ኬል አምላካ እግዢ.እብዱር የለመንሰውን ልማና ይለጥኝ” በለ ባረከት::
አናም ይለተኝ ሆኖ ወደ በታ ተመለከት:: እግዢ.እብዱርም አናን
ልቅርና ልማና ስማት:: የመውለቃዊ ወራት ሌሎርስ አና ወንድ ላይ
መለዳቸ:: እግዢ.እብዱር ልማናውን ሌምጾል ስትል ልማናን ስሙኬል
በለ መራቸው::

**ሥዕል ኮ. ክ : የሳሙኤል እናት የሳኑ
የአባት ስሙኤል ለቦተክርስቲያን መሰጠት**

አናም አባት ስሙኤልን መት እያጠበቃ መት እስከተው ይረዳ በበትዋ
ተቀመጠቸ:: አባት ስሙኤል መት መጥበት በተው ገዢ ስሙኤልን እና
ለመሥዋዕት የሚሆነ ነገሮችን ይዘ ወደ እግዢ.እብዱር በት መጣቸ:: አባት
ሩሙኤልን በእግዢ.እብዱር ካህን በፋለ ፈት ይዘ ሂደቸ::

እግዥ አብደር የለመንበትን ልማና ስምም ለእግዥ አብደር
ስተምቃለሁ ዕድሜውን ሁሉ ለእግዥ አብደር የተሰጠ ይሆናል” በላይ ማሙላን
ከከሆነ ዘለ ሰጠቸው:: እግዥ አብደር ልማናውን ስለተቀበለ አኔ ፍጥረዋን
ከመሰንታቸ:: ማሙላ ካዘምን ቅን ፍጥረ ክከሆነ ዘለ ወርሱ በበተመቅረብ መኖር
ቋመራ:: ክህን ዘለ ማሙላን በእግዥ አብደርን ቅል እያስተማሣል በበተመቅረብ
የሳይንስ ይንከበበውም ነበር::

ሥዕል ዴ. ኃ : አባት ማሙላ በተ ክርስቲያን ሲሳጥ

መልመክ

- ፩. የኩርሻ የነበረው ለምንድነው?
- ፪. ስሙኬል ማለት ፈጻ ማለት ነው?
- ፫. የኩርሻ በቤተመቅደስ ያገኘው ከሆን ማን ነበር?
- ፬. የኢትዮጵያን እያሳተማ ያነካባበው የነበረው ለምንድነው?

የሚጠቃለው ጥያቄዎች

የሚከተሉትን ዓይነት ነገሮች በተከከል ካነበረችሁ በቁሳ ተከከል የሆነውን “እውነት” ተከከል ያልሆነውን ድግሞ “አሰት” በማለት መልስ::

- ፩. የኢትዮጵያን በቤተመቅደስ በማገልጻል እና በጠባታው የተመስጠት ነበሩ::
- ፪. ለከርስቲያኖች ወጪና ዘሎት አስፈላጊ መሆኑን የአስቴር ሁይወት ያስተምረናል::
- ፫. የሀልቂና ሁይወት አውተር ለምሳርና ወደ በተከርስቲያን መረጃ እንዲሰጣን ያስተምረናል::

ከተለጻት አማራጭታ መካከል ታክክለኛ መልስ የያዘውን
ኤዳል ምረጋገጫ::

፩. ስዕስ በተወቃሽ እኔ ግን አልተወቃም በላይ ተሟጣንን ተከተሉ ወደ
አሁራ እል የመጥና ስት ማን ዓላት

ሀ. ፍት

ለ. አሰራር

ሐ. የሳሙኤል እናት ሂና

፪. ልመናዋን ለምቶ ልቻ ስለስጥት እግዢ.እብዚርን በፊልግ ያመሰንነች
ስት :

ሀ. አሰራር

ለ. የሳሙኤል እናት ሂና

ሐ. የኢየሱድ እናት ፍት

፫. ማቅ መልበስ አመዳ መነሱን ስ ማለት ምን ማለት ነው?

ሀ. ማከልበ ማዘን መሻሻት

ለ. መሬት ለይ መዝከበለል

ሐ. ይስታን መማለጥ